

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne izvenredno hitro in praznično. — Inzerati do 80 petih vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati petih vrst do Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod tiska mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRAD, Slomškov trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Obnova rumunsko-madžarskih pogajanj

Nemško in italijansko posredovanje — Razgovori se bodo nadaljevali v sredo v Budimpešti ali pa v kakem drugem madžarskem mestu — Novi rumunski predlogi o bodoči meji

BUDIMPEŠTA, 26. avgusta. e. (United Press). Včeraj popoldne sta nemški in italijanski poslaniki obiskala madžarskega zunanjega ministra, s katerim sta imela daljšo konferenco o pogajanjih. Ob 13. je bil povabljen v znanje ministrstvo tudi rumunski poslanik Crulescu, nakar je bilo objavljeno, da bo rumunska delegacija v sredo prišla v Budimpešto. V tem poročilu ni povedano, ali bodo poleg rumunske delegacije v Turn-Severinu Valerija Popa prišli v Budimpešto tudi ostali rumunski delegati. V nadaljevanju pogajanj v Budimpešti vidijo tukajšnji krogi miroljubno potezo Rumunije, da si njene odgovorne osebe še sedaj zastopajo mnenje, da tudi sedaj še ne bo mogoče doseči definitivne rešitve vseh odprtih vprašanj.

Budimpešta, 26. avg. s. (Reuter). Po vestih, ki pa še niso uradno potrjene, se bodo v sredo madžarsko-rumunski pogajanja o Transilvaniji, ki so bila v Turn-Severinu prekinjena, zopet obnovila. Baje izjavljajo Nemci, da bi se pogajanja, ki so bila v Rumuniji in Madžarsko, da dosežeta nadaljevanje pogajanj. Včeraj so se v madžarskem zunanjem ministrstvu sestali nemški, italijanski in rumunski poslaniki. Razgovor je veljal očitno možnosti obnove pogajanj.

Kako so bila pogajanja prekinjena

Budimpešta, 26. avg. e. Iz krogov madžarske delegacije so se dobili naslednji podatki o zadnjem sestanku obeh delegacij v Turn-Severinu.

Vodja madžarske delegacije Hory je na povratku iz Budimpešte v Turn-Severinu izročil Rumunom konkreten madžarski predlog, v katerem je označena obsejna črta, ki bi za madžarsko stališče služila kot podlaga za konkretno pogajanje. Na ta predlog rumunska delegacija ni podala nobenega konkretnega odgovora, temveč je zopet predlagala vprašanje zamenjave prebivalstva kot podlago za pogajanja. Nato madžarski delegaciji ni preostalo drugega, kakor da je prekinila pogajanja in se vrnila v Budimpešto. Pred obeh odhodom posebnega vlaka je prišel na postajo v Turn-Severin vodja rumunske delegacije Valer Pop in zabil, naj se v zapisnik vstavi tudi stavek, da je še vedno upanje, da se bodo pogajanja v najkrajšem času nadaljevala. Da se ne bi Madžarom očitalo, da ne žele pogajanja, so člani madžarske delegacije pristali na to, da se tudi ta stavek vnese v zapisnik kakor tudi službeno poročilo, ki je bilo izdano tiskom. Nato je Valer Pop izjavil, da je med tem po telefonskem razgovoru z Bukarešto dobil navodila, da bo tudi Rumunija predložila konkretno predlogo z označenimi mejnimi črtami in da torej ne bo ničesar na poti za nadaljevanje pogajanj.

Točnejši rok nadaljevanja pogajanj še ni določen in prav tako tudi ne kraj, kjer naj bi se pogajanja nadaljevala. Kolikor se je moglo izvedeti, pričakuje madžarska vlada, da bo do pogajanj nadaljevala na Madžarskem in sicer v Segedinu ali pa v Kalocsi, ne imela pa bi ničesar proti temu, če bi se pogajanja zopet vodila v kakem rumunskem mestu. V tukajšnjih mednarodnih krogih je bilo izraženo pričakovanje, da bo rumunska vlada držala svojo obljubo in da bo obvestila madžarsko vlado, kdaj in kje bi se mogli sestati delegati. Ves madžarski tisk objavlja obširne komentarje o prekinitvi pogajanj, toda v vseh vseh teh člankih in naslovih se vendar poudarja možnost, da se bodo pogajanja nadaljevala. Listi so v svoji pisavi precej umerni, dasti očito rumunski vladi, da je s svojim zadržanjem in idejo o zamenjavi prebivalstva za namenom stremela za tem, da se rešitev vsega spora čim bolj zavleče.

Italijanski komentarji

Rim, 26. avg. e. Vest o prekinitvi madžarsko-rumunskih pogajanj v Turn-Severinu je v tukajšnjih krogih izzvala veliko

pozornost. Kljub temu v Rimu ne izgubljajo upanja, da bo med Rumunijo in Madžarsko prišlo do direktnega sporazuma, zaradi česar se vedno ne izražajo nobenega mnenja o pogajanjih samih, da se tako omogoči zainteresiranim strankam večja svoboda pri njihovem delu. Upanje, da se vendar ni vse propadlo v rumunsko-madžarskih pogajanjih, je še povečala vest agencije Stefani, ki pravi, da so se rumunski in madžarski delegati ne pričakovano vnovič sestali, ko so bili madžarski delegati že pripravljeni zapustiti Turn-Severin. Kaže, da je bil kot posledica tega sestanka dodan v službenem komunikatu še en stavek, ki pravi, da obstoji možnost,

da se bodo pogajanja nadaljevala v najkrajšem času. Iz tega zaključuje italijanski tisk, da je nastal nov moment v položaju, ker je Rumunija pristala na to, da se bo pogajala na podlagi soredne sedanjih mej. Če bi bila zares točna ta domneva, se bodo pogajanja nadaljevala prihodno sredo in sicer v Segedinu.

Kakor rečeno, so v rimskih političnih krogih zelo rezervirani glede teh pogajanj. Pričakujejo samo njih skrajne rezultate in le v primeru, če bi bili negativni, bosta potem državi osi Rim-Berlin sami proučili položaj v odnosih med Rumunijo in Madžarsko.

Pomenov prinesel v Sofijo Koncept sporazuma, ki naj bi bil podpisan med Bolgarijo in Rumunijo. Smatrajo, da bodo pogajanja v Craiovi zaključena najkasneje do konca tedna.

Komu naj pripade žetev v Dobrudži?

Sofija, 26. avg. p. Iz nemških diplomatskih krogov se je zvedelo, da se nameravajo Rumuni šele po 10. oktobru umakniti iz južne Dobrudže. Kakor tolmačijo bolgarski krogi to informacijo, se rumunsko-bolgarska pogajanja v resnici ne morejo uspešno zaključiti zaradi roka, v katerem naj bi južna Dobrudža prešla pod bolgarsko oblast. Naravno je, da so se druge težave, predvsem finančne, toda rok prehoda Dobrudže izpod rumunske pod bolgarsko suverenost je nedvomno najtežje vprašanje, ki doslej še ni bilo rešeno. Bolgari so mnenja, da si hočejo Rumuni prilastiti vso letošnjo dobrožetev. Bolgarska delegacija pa je Rumune že opozorila, da bi morala Dobrudža pripasti Bolgariji že v pričetku septembra, ker bo pozneje zaradi neugodnega vremena težko preseljevati Rumune iz Dobrudže in Bolgarije iz Rumunije na drugo stran.

Sofija, 26. avg. s. Kakor doznava Reuterjev dopisnik se rumunsko-bolgarska pogajanja glede južne Dobrudže v Craiovi tičejo sedaj predvsem vprašanja, komu naj pripade letošnja žetev v južni Dobrudži. Medtem ko hočejo Bolgari južno Dobrudžo takoj zasedati, bi želela Rumunija, naj bi rumunsko prebivalstvo počakalo v južni Dobrudži toliko časa, da spravi svoje poljske pridelke ter jih potem odpelje s seboj v Rumunijo.

Filov bolgarski mladini

Sofija, 26. avg. e. A. A. Predsednik bolgarske vlade prof. Bogdan Filov je v pozdrav včerajšnjega kongresa bolgarske nacionalne dijaške zveze v Stari Zagori izjavil med drugim:

Ta XV. jubilejni kongres je bil sklican v zelo važnem zgodovinskem trenutku, ki se ne tiče samo naše države, da se zanimamo samo za svoje laste koristi. Ni dvoma, da smo pred nastankom novega sveta, ki bo prišel namesto prejšnjega, ki odhaja. Nahajamo se pred novo ureditvijo, ki bo ustvarila tudi nove pogoje za bodočnost. Novi svet je vaš, vi ste pooblašeni, da stopite vanj in da delate v njem svoje življenje, a nihče naj si ne dela iluzij, da bo lahko kaj dobil zaštonj v tem novem življenju.

Nato je predsednik poudarjal naloge, ki naj jih izpolni dijaška mladina v prihodnosti v državi.

Aretacije tekstilnih industrijcev

Sofija, 26. avg. e. Po nalogu notranjega ministra Gabrovskega je sofijska policija aretirala 7 ravateljev tekstilne industrije. Upravnik sofijske policije Tampev je o tem izjavil:

Naloga policije je, da se izvršujejo naloge, ki jih je vlada izdala za varstvo političnega in socialnega mira. V nekaterih podjetjih ravnatelji niso izvajali škodo delavstva doleč ter predpisov, da si bili že prei z visokimi globami opozorjeni na to. Zato je policija odredila, naj se aretirajo osebe, ki povzročajo nerede v javnem življenju. Policija opozarja tudi ostale industrijce in podjetnike, naj strogo izvršujejo določbe zakona o zaščiti delavstva.

Pogajanja v Craiovi

Podpis sporazuma med Bolgarijo in Rumunijo se pričakuje za konec tedna

Sofija, 26. avg. e. Predsednik bolgarske delegacije za pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo Pomenov je včeraj jutraj prišel iz Craiove v Sofijo, da poroča o sedanjem stanju pogajanj. V teku dneva je imel daljšo konferenco z zunanjim ministrom Popovim, nato pa je bil v avdienci pri kralju Borisu. Snoči je Pomenov preko Vidana odpotoval v Craiovo, kamor je prišel davi.

V merodajnih krogih v Sofiji so se dobili naslednji podatki o stanju pogajanj v Craiovi:

Razgovori o izročitvi južne Dobrudže Bolgariji v mejah iz l. 1919 so zaključeni. Treba je sedaj še urediti nekatere podrobnosti, ki so v zvezi s prevzemom tega ozemlja po Bolgariji. Da bi se prišlo do ugodnega rezultata, je bil ob koncu preteklega tedna izvršen še en nov napor na željo obeh delegacij in njihovih vlad, da bi se mogla pogajanja zaključiti na zadovoljiv način. Pričakovati je, da bo v najkrajšem času o tem izdano službeno poročilo. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da pogajanja v Craiovi nimajo nobene zveze in da nikakor niso odvisna od rezultatov pogajanj med Madžarsko in Rumunijo. Po informacijah nekaterih političnih krogov je

Ojačeni letalski napadi na Anglijo

V pretekli noči so nemška letala izvršila zopet večje napade na mesta v južni Angliji, med njimi tudi na London

London, 26. avg. s. (Reuter). Preteklo noč je bilo na Anglijo izvršenih zopet mnogo letalskih napadov. Predvsem javljajo, da so velike skupine nemških letal napadle južno Anglijo v severovzhodni Angliji. Nemška letala so naletela na močno obrambo protiletalskega topništva, vendar pa poročajo, da so se žule v nekem severovzhodnem mestu močno eksplozijele, ki so prihajale iz smeri predmestja.

Tudi nad srednjo Anglijo je bila aktivnost nemških letal ponoči velika. Močno eksplozivna bomba je povzročila večji požar.

London je imel preteklo noč dva letalska alarma. Doslej še ni nobenega poročila, da bi bili nemški bombniki povzročili ponoči v Londonu škodo, javljajo pa, da je nekaj bomb padlo na neko okoliščino Londona.

Veliki nemški napadi so veljali tudi južno-zapadni in južnovzhodni Angliji.

Nemške izgube

London, 26. avg. s. (Reuter). Po dosedanjih podatkih je bilo včeraj nad Anglijo sestreljenih 54 nemških letal. V soboto so Nemci izgubili nad Anglijo 50 letal, tako da znašajo skupne nemške izgube zadnjih dveh dni 104 letal. Anglesko letalstvo je v bojih nad Anglijo izgubilo v istih dveh dneh 23 lovskih aparatov, vendar se je 15 pilotov rešilo.

V letalskih napadih na južno Anglijo so Nemci izgubili včeraj četrtino letal, ki so jih poslali v boj. V smeri na Dorset je priletela skupina 130 nemških letal, ki je bržkone nameravala izvršiti napad neke na notranjost Anglije. Angleski lovci so takoj intervenirali in so sestrelili najmanj 34 nemških aparatov, mnogo drugih pa hudo poškodovali. Skupina nemških letal ni nadaljevala svojega poleta v notranjost.

London, 26. avg. s. (Reuter). Izmed 54 nemških letal, ki so bila včeraj sestreljena nad Anglijo, so jih 48 sestrelila angleska lovka letala, 6 pa protiletalsko topništvo. 13 angleskih lovskih aparatov pozrešajo, vendar so trije piloti rešeni.

Angleško uradno poročilo

London, 26. avg. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo sta objavili davi naslednji komunikat:

Preteklo noč so se razširili nemški bombni napadi preko širokega ozemlja južne Anglije in srednje Anglije. Prav tako pa so veljali napadi neke točki v južnovzhodni Angliji in neke točki na Škotskem. V nekem mestu v srednji Angliji so napadi povzročili požare ter škodo na industrijskih objektih. V nekem drugem mestu je bilo razdejano gledališče in poškodovanih več trgovin.

Bombe so bile vržene tudi na več točk na periferiji Londona. Povzročeni so bili manjši požari ter škoda na zasebnem imetju.

Po dosedanjih podatkih je število vseh žrtev letalskih napadov pretekle noči majhno.

Požar v bližini katedrale sv. Pavla

London, 26. avg. s. (Reuter). Po dosedanjih podatkih niso zahtevali nemški letalski napadi na London zadnja dva dni nobenih smrtnih žrtev. Povzročene je bilo sicer nekaj škode na privatnem imetju, toda vojna produkcija zaradi poškodb vsekakor ne bo trpela.

Današnji londonski listi prinašajo slike velikega požara, ki ga je povzročila nemška bomba v bližini katedrale sv. Pavla.

London, 26. avg. AA. (Reuter). Snoči je bil v londonskem okrožju alarm. Takoj so zagoreli reflektorji. Pasanti na ulicah so čuli topovsko streljanje. To je bil četrti alarm v Londonu v zadnjih 2 dneh. Slušalo se je tudi žvižganje bomb. Snoči se je čulo tuljenje propelerjev nad nekim mestom v Midlandu. Protiletalsko topništvo je srdito odgovarjalo. Bombe so priletele več km od mesta stran.

Obstreljevanje Dovra

London, 26. avg. AA. (Reuter). Včeraj se je znanji minister lord Halifax odpeljal v Dover inspicirati obrambo dela na obali. Snoči so se čule v Dovru tri hude eksplozije. Mislijo, da so nastale zaradi obstreljevanja nemških daljinostrelnih topov.

Angleški napadi v Italiji in Nemčiji

London, 26. avg. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so v noči od sobote na nedeljo izvršili angleški bombniki zopet več napadov na vojaške objekte v severni Italiji, zapadni Nemčiji, v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem.

Skupina angleških bombnikov je kljub gostim oblakom sredi hude nevihte bombardirala industrijska podjetja v Milanu. V tvornici Magnito Mariella je bil povzročen velik požar. Eno izmed angleških letal je napadlo letalsko tvornico Savoya ob Lago Maggiore.

V Nemčiji so angleški bombniki bombardirali tvornico tankov v Stuttgartu; napad je trajal nad eno uro. Že pri prvem napadu angleških letal je nastal velik požar. Nadaljnji napadi, ki so jih izvršile druge zaporedne skupine letal, so povzročili več eksplozij, požari pa so se razširili preko vseh poslovi tvorniškega kompleksa. Najhujša eksplozija je nastala šele 10 minut potem, ko so angleška letala že odletela.

Angleška letala so bombardirala nadalje Ludwigshafen, tvornico sintetičnega goriva v Frankfurtu, veliko elektrarno pri Kölnu ter dake v Vlissingenu na Nizozem-

skem. V Franciji, Belgiji in Holandski je bilo bombardiranih skupno 20 nemških vojaških letališč.

Glasilo Francozov v Londonu

London, 26. avg. s. (Reuter). Francoski narodni odbor v Londonu je pričel izdajati svoj prvi list v francosčini. List se imenuje »France«. Prva številka prinaša članke generala de Gaulleja in propagandnega ministra Duff Cooperja.

Poostrena cenzura za švedske liste

Stockholm, 26. avg. s. (DNB). Švedski listi poročajo, da so angleške oblasti izredno poostrele cenzuro za poročila švedskih dopisnikov iz Londona. Švedski poročevalci pošiljajo tem manj poročil, čim hujši postajajo nemški letalski napadi na Anglijo.

Izgube angleške trgovske mornarice

London, 26. avg. s. (Reuter). Minister za plovbo Cross je govoril snoči po radiu. Izjavil je, da je angleška trgovska mornarica od izbruha vojne dalje do srede avgusta izgubila skupno 1.900.000 ton na prostornini. V istem času je mornarica dobila za 2.000.000 ton ladij, ki so bile bodisi na novo zgrajene, zaplenjene ali odkupljene. Kapitularcija Francije je otežila delo trgovinske mornarice. Važne luke so prišle v sovražne roke in angleška mornarica mora sedaj dovažati važne produkte, ki jih je prej prejemale iz Evrope iz mnogo bolj oddaljenih luk. Na ta način lahko vsaka angleška ladja pripelje v istem času mnogo manj blaga nego prej. Angleška trgovinska mornarica se je pomnožila tudi

še za 6 ali 7 milijonov ton prostornine zavezniških mornaric. Nadaljnjih trideset milijonov ton ladij je Anglija najela v nevtralnih državah.

Angleške zaloge živl so danes večje nego kdajkoli prej. V juliju, torej tik po zlomu Francije, so pripelale angleške ladje 4.5 milijona ton blaga v Anglijo. Anglija si prizadeva, da ohrani svoj izvoz na dosedajni višini ter ga celo razširi na nekatera nova področja.

Ob koncu svojega govora je izrazil Cross priznanje angleškim trgovskim mornaricem, ki neumorno izpolnjujejo svojo dolžnost.

Uspehi angleške podmornice

London, 26. avg. s. (Reuter). Angleška podmornica »Sealion« se je vrnila z daljšega uspešnega križarjenja, v katerem je potopila sovražno tovorno ladjo, napadla neko nemško podmornico ter ladijski konvoj. V nekem napadu na nemško luko je bila podmornica poškodovana ter je dva dni ležala pod vodno gladino v bližini luke, preden se je lahko umaknila zasledovalcem.

Letalski napadi v Sudanu

Kairo, 26. avg. s. (Reuter). Uradno poročajo, da so bili pri dveh italijanskih napadih na mesta v Sudanu ubiti trije otroci. Šest domačinov je bilo ranjenih. Italijanski napadi so veljali predvsem Kartumu. Pri prvem napadu so vrгла italijanska letala več visoko eksplozivnih in zažigalnih bomb. Včeraj so Italijani ponovili letalski napad sredi peščenega viharja.

Španija ne mobilizira

Madrid, 26. avg. s. (Reuter). Španska vlada uradno zanika poročila, da bi bila odredila mobilizacijo 6 letnikov rezervistov. V resnici so bili samo pripadniki letnikov 1936 do 1941, ki so bili doslej zaradi bolezni izvzeti iz vojaškega službovanja, pozvani v dopolnilno zdravniško preiskavo.

Priznanje katoliških škofov Hitlerju

Zboljšanje odnosov med cerkvijo in narodnim socializmom

Fulda, 26. avg. e. Konferenca nemških škofov, ki so tri dni zasedali v Fuldi, je bila v četrtek zaključena. Temu zasedanju prispevajo veliko pomen in kakor se doznava, bo 8. septembra izdano pastirsko pismo, v katerem bo izraženo priznanje Hitlerju za njegovo prizadevanje za vzpostavitev tretjega rajha. Ta poslanica bo prečitana vsak mesec v vseh katoliških cerkvah Nemčije ves čas sedanje vojne. Zvedelo se je tudi, da bo berlinski škof grof Preising tmenovan za kardinala. Skrb nemških škofov predstavlja značilen preobrat v stališču katoliške cerkve napram sedanji vladi. Znano je, kakšno stališče je zavzemala katoliška cerkev napram narodnemu socializmu in znan je tudi latentni spor, v katerem je šlo v glavnem zaradi vprašanja mladinske vzgoje. V tem vprašanju je bil narodni socializem skrajno nepopustljiv, ker ni hotel dovoliti, da bi se mladinska vzgoja prepuščala katoliški verski organizaciji v državi, temveč, da jo izvaja izključno država sama pod svojim strogim nadzorom. Sedaj po tem sklepu škofov se je stanje v odnosih med katoliško cerkvijo in vlado popolnoma spremenilo.

OD 31. AVGUSTA
DO 9. SEPTEMBRA

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zaščita pred napadi iz zraka. Zborna tehnika. Naša vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtina. Perutnina, kuni, golobi. Likovna umetnost.

Zabavišče. — Toti teater. Tekma harmonikarjev 8. IX. Zrebanje daril za obiskovalce.

Polovična vozna na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

DNEVNE VESTI

— Kraljev pokal za zmagovalca na kolesarski dirki okrog Srbije. Odbor, ki pripravlja veliko kolesarsko dirko okrog Srbije, je dobil od dvornega maršala obvestilo, da je pokrovitelj dirke Nj. Vel. kralj Peter II. poklonil dragocen pokal kolesarju, ki bo na dirki zmagal.

— Aktivna trgovinska bilanca v juliju. Po uradnih podatkih o naši zunanji trgovini smo izvozili v juliju 300.027 ton blaga v vrednosti 578.1 milijon din, lani v juliju 322.974 ton v vrednosti 407.1 milijon. Letos v juliju je bil torej naš izvoz po količini manjši za 22.522 ton, po vrednosti pa večji za 171 milijon din, odnosno za 41.71 odstotka. Uvozili smo pa v juliju 147.44 ton blaga v vrednosti 475.9 milijon din, lani v juliju pa 113.853 ton v vrednosti 433.8 milijon. Lani je bil torej naš uvoz večji za 33.191 ton po teži, po vrednosti pa za 42.05 milijon ali 9.69 odst. Trgovinska bilanca letos v juliju je bila torej aktivna za 102.2 milijona din lani pa pasivna 25.9 milijon.

— Vprašanje kontrole cen na drobno. Razvoj cen v trgovini na drobno ni v skladu s kontrolo in maksimiranjem cen na debelo. Zato se na merodajnih mestih na glasu potreba uredbe, ki bi uredila tudi cene na drobno na notranjem tržišču. Uredba bi obsegala vse tiste predmete, ki jim je bila v prodaji na debelo maksimirana cena. Cene na drobno bi bile ali določene ali pa bi se določile kosmatimi dobiceli, ki bi ga lahko trgovci približno osnovali. Urad za kontrolo cen bi pooblastil upravno oblast II. stopnje, da bi na svojem področju določile cene v trgovini na drobno.

— Okrog 12.000 vagonov sladkornj. Letos bo znašal pridelek sladkorne pese v naši državi okrog 100.000 vagonov. Kakovost je zaenkrat zadovoljiva, čeprav sladkorna pesa ni tako dobra kakor je bila lani. Posejali so jo nekoliko pozneje in bilo je premalo sončnih dni. Letošnja kampanja se prične okrog 20. septembra. Če bo v septembru vreme ugodno, bomo imeli na razpolago 11 do 12.000 vagonov sladkornj. Prodajna centrala ima 600 vagonov sladkornj za 20 dni septembra, dočim znaša normalna poraba 800 vagonov mesečno. Sladkornja nam torej ne bo primanjkovala.

— V avgustu več moke kakor v juliju. Proizvodnja moke je bila v avgustu večja kakor v juliju in skoraj enako velika kakor lani v avgustu. Milni so obratovali z dvema tretjinama svoje kapacitete. Povpraševanje po moki je bilo veliko, toda zaradi maksimiranja cen moki št. 2 do 7. milni niso mogli delati večjih zaključkov. Termične prodaje in izvoza v avgustu ni bilo. Dovoz pšenice je bil neznačilen, tako da milni niso mogli kriti svojih potreb. Vzrok tudi na eni strani v stabilni letini, na drugi pa v nezadovoljstvu kmetovalcev z maksimiranjem cen pšenice.

— Kadilec želi tudi letos ustreči monopolska uprava. Izdala bo izloženice cigarete Vardar in Drina, ki bodo napredaj med letošnjim veleposojem od 31. avgusta do 9. septembra na sejmšču po istih cenah kakor navadne cigarete istega imena.

— Poševne olajšave za radijske naročnike, prizadele po poplavih. Pošto ministristvo je izdalo odloke, da so radijski naročniki oproščeni plačevanja naročnine, če so bili njihovi aparati poškodovani v času povodnji v porušeni hišah ali če so se morali radi poplave začasnó preseliti. Kdor se hoče poslužiti te olajšave, se mora prijaviti poštni upravi s potrdilom policije ali orožništva, da je bil v resnici prizadet med poplavi.

— Prehrana prebivalstva zagotovljena. Kmetijski minister dr. Čubriloč je sprejel v soboto v Banjaluki novinarje in jim izjavil, da se nam ni treba bati lakote. Čeprav smo imeli letos slabo letino, bo vendar dovolj hrane, da bo prehrana prebivalstva zagotovljena.

— Zračni promet na progi Zagreb—Split—Sarajevo ustavljen. Ravateljstvo Aeroputa je odredilo, da se ustavi za letošnje sezone zračni promet na progi Zagreb—Split—Sarajevo.

— Na jugoslovenskih železnicah imajo obiskovalci ljubljanskega veleposoja brezplačen povratek. Pri postajni blagajni kupijo poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Ko dobe potrdilo o obisku veleposoja, imajo s to izkaznico in staro vozno kart brezplačen povratek. Potovati v Ljubljano morajo od 26. avgusta dalje do 9. septembra, vračati pa se od 31. avgusta do 14. septembra.

— Vsi strojniki so zavarovani pri Pokojninskem zavodu. Po uredbi z dne 23. decembra 1939 spadajo v pokojninsko zavarovanje vsi strojniki, ki so napravili izpite. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je poslalo vsem Pokojninskim zavodom v tej zadevi okrožnico, v kateri pravi, da so vsi strojniki po obrtnem zakonu v vsem izenačeni s strojniki, ki so napravili izpite po pravilnikih iz leta 1933, in da spadajo pod obvezno pokojninsko zavarovanje v smislu člena 1. in 2. uredbi o razširjenju pokojninskega zavarovanja na zobne tehnike in strojnike s strojniskim izpitom. Pod obvezno pokojninsko zavarovanje spadajo zdaj prav vsi strojniki. To objavljamo v vodnost delodajalcev in strojnikov, ki še niso zavarovani pri Pokojninskem zavodu.

— Fotografsko in filmsko snemanje odkritja spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitielu v Ljubljani. Fotografiranje in filmsko snemanje vseh svečanosti ob priliki odkritja spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitielu v Ljubljani 6. septembra letos bo dovoljeno le na podlagi posebnega dovoljenja in tozadevnega izkazila delovnega odbora za odkritje spomenika. Dovoljenje se bo izdajalo le proti predhodni osebni prijavi z istočasno pismeno vlogo, ki mora vsebovati točne podatke glede imena, naslova in poklica osebe, ki želi fotografirati ali filmati svečanost odkritja, in pa obvezo, da stavi prijavljene odboru od vsakega posnetka na razpolago tri brezplačne kopije ter mu za dobo treh tednov, t. j. od 10. septembra do 1. oktobra letos, posodi negativne v svrhu izdelave potrebnih kopij. V zavarovanje te obveze je treba dati 200 din kavelje, ki ob neizpolnitvi obveze zapade v korist odbora. Prijave se sprejemajo le v sredo 28. in v petek 29. t. m. od 16. do 18. v pisarni delovnega odbora za odkritje spomenika. Kongresni trg 1/II (»Zvezdica«).

— Delovni odbor za odkritje spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitielu. — Gospodinj se mora potruditi, da si pridobi potrebne znanja. Mnogo bolezní ima svoj izvor v kršenju te točke. Po tem načelu pripravlja Zveza gospodinj svojo 13. razstavo na ljubljanskem veleposojem od 31. avgusta do 9. septembra in ji je dala naslov »Naša vsakdanja hrana«. Pa ne samo gospodinj naj bo razstava ključar k poglabitvi najvažnejšega gospodinskega znanja glede zdrave in zadostne prehrane, ampak vsej javnosti in vsem gospodarskim krogom, kajti vsi morajo sprevetiti, da imajo nasproti gospodinjstvu svoje dolžnosti ter morajo zahteve tega uveljaviti. Zdravo prehranjevanje rodbine so steber države. Gospodinjne, ne zamudite ogledati si to razstavo!

— Tujski promet v Hrvaškem Primorju in Dalmaciji. V avgustu se je položaj glede tujskega prometa v Hrvaškem Primorju in Dalmaciji znatno izboljšal. V prvih treh tednih se je število gostov zelo povečalo, tako da so dosegla nekatera letovišča normalno število. Inozemski letoviščarji so letos skoraj povsem izostali, pač pa se je močno povečalo število domačin. Zivahen tujski promet se pozna tudi na železnicah. V Dubrovniku so v avgustu znova otvorili nekaj hotelov in skoraj vse penzione. Opaža se pa, da je letos v naših primorskih letoviščih več letoviščark kakor letoviščarjev.

— Pšenice niti za domačo porabo ne bo dovolj. Po uradnih podatkih je pšenica v Bački in primeri z drugimi kraji še precej dobro obrodila. Banat in Srem pa sta imela zelo slabo letino. Povprečno je znašal pridelek pšenice po vsej državi komaj 6 metrskih stotov na hektar. Po tem takem bi znašal ves pridelek največ 18.000.000 metrskih stotov, dočim porabimo pšenice doma okrog 22.000.000 stotov. Lanske nam je ostalo okrog 2.000.000 stotov.

— Nov grob. Včeraj popoldne je umrla v Ljubljani ugledna in splošno znana trgovka in posestnica ga. Marija Česnikova rojena Juvancič. Po smrti svojega moža Janka Česnika je sama vodila trgovino in se izkazala kot izredno sposobna trgovka. Za reveže je imela vedno odprte roke. Pogreb bo jutri ob 15 iz hiše žalosti. Bielweisova cesta 21. Pokojnici blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno, zjutraj megla. Včeraj je nekoliko deževalo v Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Kumbrozu 28, v Dubrovniku 27, v Splitu 26, na Rabu 25, na Visu 24, v Zagrebu in Sarajevu 21, v

Beogradu 20, v Ljubljani 19,8, v Mariboru 17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771,2, temperatura je znašala 8,8.

— Nesreča. Štiriletni uradnikov sin Jože Rotar iz Guncelj pri št. Vidu je padel z gugalnice in si zlomil levo roko. — Posesnik Anton Babič, doma iz Bruhanje vasi pri Dobrepoljah, je na klancu padel s kolesa in si zlomil levo roko v rami. — Stolarski pomočnik Jože Marolt iz Sodražice je včeraj padel po stopnicah in si zlomil levo roko. — 26letni elektrotehnik pri KDE Stane Zadnikar je imel včeraj delo na Grosupljem, kjer je popravil električni vod. Ko je splezal na drog, je nenkrat izgubil ravnotežje in padel na tla. Dobil je hude notranje poškodbe. — 35letnega uslužbenca mestne elektrarne Jožeta Jančarja je včeraj popoldne v Slomškovi ulici, ko se je peljal s kolesom po opravkih, podrl neznan avtomobilist. Jančar je padel na robnik, kjer je obležal z zlomljeno levo nogo. — Na Tyrševi cesti pa je neki avtomobilist podrl včeraj popoldne 36letnega uslužbenca uprave veleposoja Vladimirja Globelnika. Avto je Globelnika zbil s kolesa na tla, kjer je obležal z zlomljeno desno roko. — Nekje na Tyrševi cesti je davi prisedel na voz 60letni čevljar Jože Stangel, doma od Sv. Križa pri Litiji. Nenadoma pa je Stangel izgubil ravnotežje in padel na tla. Potolkel se je na glavi in po životu. — V bolnico so snoči nezvestnega pripeljali 29letnega delavca Ferdinanda Vrščaja, ki mu je padel na glavo trd predmet. — Františka Škerjančeva, stanujoča na Izanski cesti, se je včeraj peljala s kolesom v mesto, pa je padla in se poškodovala na glavi. — Mehanik Jože Kunaver iz Rožne doline je snoči padel z motorja in se pobil po glavi. — V Devici Mariji v Polju pa je konj brcnil v prsa železničarja Antona Lamuta in ga teže poškodoval.

— Z avtom v jarek. V petek ponoči so z avtomobilom pripeljali v bolnico 24letnega soferja v hotelu »Triglav« na Bledu Vinka Jerina, njegovega 41letnega brata Antona, soferja pri »Alpavto« na Bledu, in 27letno delavko Vido Habičev, zaposleno v predelavni v Litiji. Vsi trije so se ponoči odpejali z Bledu z avtomobilom, ki ga je sofiriral Vinko Jerina. Ko so se peljali v hudem diru že proti Lescam, pa je Jerina nenkrat izgubil oblast nad volanom in je avto treščil v obcestni jarek. Vsi trije so obležali v jarku, hudo poškodovani na glavi in po životu in je bil Vinko nezvesten. Ponesrečenje so ljudje izveleli iz jarka, nakar jih je naložil na avto neki drug avtomobilist ter jih prepeljal v bolnico v Ljubljano.

— Okraden kopalec. Na levem bregu Save na črnučah je bila ukradena kopalec Davorinu Burji iz Ljubljane najkajša žepna ura, vredna 600 din, in pa usnjata cigaretna doza. Tat mu je to pobral iz obele, ki jo je za trenutke pustil brez nadzorstva. — Vlom v trgovino. V trgovino Ivana Usenika na Velikem vrhu v občini Bloke so te dni vdrlí neznaní vlomilci. V trgovino so pršli skozi okno in odnesli 7 m rjavega sukna za moške obleke, 30 metrskih srajc, 20 parov moških nogavic razne barve, 30 pisanih kravat, nekaj cigaret in nad 100 din drobiža. Usenik ima nekaj nad 3500 din škode.

— Izgubljeni avtomobilski kolesi. Med vožnjo iz Ljubljane do Trebnjega je izgubil avtoprevoznik Alojz Furlan z osebnega avtomobila rezervno avtomobilsko kolo znamke »Eros«, vredno 1000 din. Ivan Colnar iz Kranja pa je izgubil z avtomobila med vožnjo od Trebnjega do Kranja 1500 din vredno rezervno kolo znamke »Opek«. Pošten najditelj dobi za vrnitev Colnarjevega kolesa 200 din nagrade.

— Težka nesreča na morju. V soboto zvečer se je pripetila pri Šibeniku na morju težka nesreča. Skupaj sta treli parnik »Lika« in notorna jadrnica »Zagreb«. Na jadrnici, ki se je s tovorom vred potopila, je bilo dva vagona cementa. Njen lastnik Kuzma Storič in dva mornarja so se rešili na parnik »Lika«. Parnik je vozil na redni progi Biograd—Zadar—Šibenik z veliko zamudo, jadrnica je pa plula iz Splita v Biograd.

— FEKTASOL, FRUTAPEKT in DROGESAN vse za vkuhanje sadja se zopet dobi v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Iz Ljubljane

— Iz Seznami davčnih osnov za trgovine z manufakturo in konfekcijo, za graverje, puškarje, krznarje, urarje, zlatarje, pasarje, optike, in trgovine s fotografirskimi potrebščinami, za trgovine z železnino in posodo, za razna obrtna in druga podjetja, za trgovine z lesom, za čarpasije in revije, za kino-podjetja, za sodavičarje, za trgovine z galanterijo, steklom, porcelanom, za trgovine z barvami, olji, keramiko, bencinom, za trgovine s slaščicami, perutnino, z ribami, s konji in z živino, za trgovine z glasbilo, za trgovine z mešaním blagom in za razne druge trgovine ter za tovarne

Na cvetju postlano

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

so od danes do vključnega 1. septembra t. l., torej do prihodnje nedelje, razgrnjeni na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

— Iz Sestapek članov vrtnarskega odseka SVD. Drevi ob 20. bo sestanek članov in prijateljev vrtnarske ideje v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. Sestanek je zelo važen glede na bližnjo vrtnarsko razstavo v času od 31. avgusta do 9. septembra v paviljonu N na ljubljanskem veleposojem. Vsakdo, ki ima povrtnino in cvetje in bi se rad razstave udeležil, naj pride na ta sestanek. Pokažimo, česa smo zmožni in izpodbujamo še druge k vzgoji povrtnine in cvetja. — Vrtarski odsek SVD podružnice Ljubljana.

— Dr. I. dekliska meščanska šola v Ljubljani. — Sv. Jakob. Popravní izpiti bodo dne 30. avg. Vse prizadete učenke se zberó ob 8. uri v šoli. Vpisovanje za šolsko leto 1940-41 bo dne 1. septembra od 9. do 12. ure, dne 2. in 3. sept. od 8. do 12. ure. Pri vpisu predložiti vsaka učenka zadnje šolsko izpisevalno, davčno potrdilo in izpolnjeno prijavo; za vpis v I. razred tudi krstni list. Novinke pridejo v spremstvu staršev. Ostale podrobnosti so razvidne na oglasni deski v šolski veži.

— Iz Tatvine. Z nove stavbe v Kobariški ulici so odnesli tatovi 100 kg betonskega železa, vrednega 800 din. V Javna skladišča na Tyrševi cesti je bilo vlomljeno. Vlomilec je odnesel 25 kg svinjske masti in 15 kg petroleja. Blago je bilo last Alojza Lenčika, ki ima nad 700 din škode. Iz izlozbe žibertove trgovine v Prešernovi ulici je nekdo ukradel 3 tučate žepnih robocev, 6 parov dokolenk, 6 parov moških kratkih nogavic, belo srajco in usnat pas, v skupni vrednosti 600 din. — Jakubu Porovnetu, stanujočemu v Bernekerjevi ulici 18, je tat odnesel 200 din vreden siv suknjič. — Delavcu Sulejmanu Salčiću pa je nekdo ukradel iz žepa v baraki pri novi stavbi v Kobariški ulici denarnico s 126 din.

— Iz Cigan je prodajal konja. V petek je policijski stražnik izsledil v Prečni ulici cigana Ivana Nikoliča, ki je nekemu mesarsarju prodajal konja za 300 din. Ker se je cigan zadel stražniku sumljiv, ga je aretirali in odvedel na policijo. Cigan je trdil, da je konja kupil od nekega posestnika pri Sv. Jakobu in da ga prodaja zato, ker noče voziti. Ciganova trditve je seveda zelo dvomljiva, zaradi česar so ga pridržali v zaporu. Obenem pa so bili obveščeni orožniki na Ježici, ki so uvedli preiskavo.

Enoletni trgovski tečaj v Novem mestu

s pravico javnosti vpisuje dnevno. Šolnina din 180. — Začetek pouka 9. septembra.

— Iz Tudi kokiš so mu ukradli. Iz luščinice riža v Linhartovi ulici so tatovi, kakor smo poročali, odnesli tri pisalne stroje, vredne okrog 14.000 din. Lastnik Boris Sainc in sedaj prijavil še, da so mu odnesli še pred dnevi tudi 20 pisčancev, vrednih nad 400 din.

— Iz Poškodbam je podlegel. V soboto ponoči so pripeljali v splošno bolnico 30letnega delavca Mirka Gorjupa, zaposlenega v kamolomu v Kresnicah. Gorjup je bil v soboto zaposlen pri razstreljevanju kamenja, ki je dinamitna patrona prezgodaj eksplodirala. Na glavo me je padel oster, težak kamen, ki mu je prebil lobanjo. Gorjupa so nezvestnega odnesli na kolodvor in na vlak, ki ga je odpeljal v Ljubljano, pa je v bolnici že naslednji dan poškodbam podlegel.

— Iz Balinarski turnir. Danes ob 18. uri na igrišču gostilne Jeločnik semifinale in finale balinarskega turnirja! Kibici vabljani! 312n.

— Iz Mestni počitniški koloniji iz Mokronoga in škocjana se vrne v Ljubljano v sredo 28. t. m. ob 20.21. Starše otrok vabimo, da jih pričakajo na glavnem kolodvoru.

Iz Celja

— o Naknadno vpisovanje otrok v I. razred državne deške in državne dekleške ljudske šole bo 2. septembra od 8. do 12. v šolski pisarni. 8. septembra bo maša, 4. pa se bo pričel pouk.

— o Kanalizacija Mariborske ceste. Mestna občina celjska razpisuje nabavo betonskih cevi, in sicer: 388 kmd 15 cm, 672 kmd 25 cm, 8 kmd 30 cm, 140 kmd 40 cm, 820 kmd 50 cm in 145 kmd 60 cm za razširjenje mestne kanalizacije na Mariborski cesti. Morebitna pojasnila in proračunski pripomočki se dobojo pri podpisnem poglavarstvu soba 40. Pravilno kolokovane ponudbe z označbo »Ponudba za dobavo betonskih cevi za Mariborsko ce-

sto« je vložiti v zaprtem ovoj v vložišču mestnega poglavarstva soba štev. 9 do vključno 28. avgusta 1940. do 10. ure dopoldne.

— o Ob obiranju hmelja. Pričelo se je živahno obiranje hmelja po vsej Savinjski dolini. Kazalo je, da se bo obiranje v redu zaključilo, pa je nenadoma nastopila sprememba vremena in je danes ves dan deževalo ter se je moralo obiranje prekiniti. Če se vreme ne bo zboljšalo, bo nevarnost, da bo hmelj prišel rjaveti. Letošnja letina kaže sicer vse najboljše, toda opaziti je, da primanjkuje obrabla.

— o Vse planince opozarjamo na otvortev nove alpinske »Kopinskove poti« na Ojstrico, ki bo v nedeljo 1. septembra. K planinski slovesnosti bo vozil v soboto zvečer poseben avtobus ter se vsi zainteresirani opozarjajo, da se takoj prijavijo v pisarni SPD v Celju. Avtobus bo vozil do Logarske doline.

— o Napad. 20letnega Franca Boršiča iz Lemberga, šmarje pri Jelšah, so v njegovi hiši napadli nekateri moški ter ga poškodovali s koli po glavi.

— o Z lestve je padla in si zlomila levo nogo 72letna Jožefa Radoš, žena dninarja iz Brega pri Celju.

— o SK Slavija (Maribor) : SK Jugoslavija 5:3 (0:3). Na igrišču Jugoslavije je bila danes popoldne odigrana prijateljska tekma med imenovanimi kluboma, ki se je končala z zmago mariborskega moštva. Tekma je bila ves čas živahna, bila pa je na višini drugorazredne tekme. Po igri so sicer Slavija ni zaslužila zmage ter bi bil neodločen rezultat najbolje ustrežal poteku igre. V prvem polčasu je Jugoslavija močno prevladovala ter tudi prila v vodstvo s tremi goli razlike. Po odmoru so Slavijanci, okorajeni po dveh zaporednih golih, pritislili ter presenetili negotovo obrambo Jugoslavije s petimi goli. Obe moštvi sta pokazali mizerno nogometno znanje, ki je živa priča, kako na nizkem nivo je padel naš nogomet. Gledalcev je bilo malo, vreme lepo, tekma v splošnem fair in soliden g. Preslenger ni imel težavnega posla. V predtekmi je drugo moštvo SK Celja premagalo drugo moštvo Jugoslavije s 4:1 (1:0).

— o SK Olimp obvešča svoje simpatizerje, da se bo odspelalo moštvo na ligine tekme z Bratstvom na Jesenice 8. septembra z avtobusom. Kdor se hoče pridružiti, naj se prijavi do 28. avgusta pri mehaniku Božiču na Srednji Hudinji.

Sportni pregled

Ljubljana 26. avgusta
Kljub lepi pozno poletni nedelji, je bil pri nas večeraj razmeroma skromen sportni spored. Agilni so bili samo nogometaši, deloma so bili v akciji tudi lahkotletci. V Ljubljani sta bili dve nogometni prireditvi. Mars je preizkusil svoje izpopolnjeno moštvo v borbi z zagrebškim Uskokom, s katerim je po zanimivi igri remiziral 1:1. Jadrani je povabil na svoje igrišče v Koleziju jeseniško Bratstvo, kateremu pa ni bil kos. Jeseničani so kar dobro zaigrali in zmagali s 5:2.

V Mariboru sta igrala prijateljsko tekmo Maribor in Rapid, končala se je z zmago Maribora v razmerju 4:2. Ljubljanska Svoboda je gostovala v Kranju in zmagala nad Kranjem 4:1. Mariborska Slavija je zmagala v Celju nad Jugoslavijo 5:3. Mošte iz Ljubljane pa na Rakeku proti Javorniku 6:1.

Včeraj so se začele tudi tekme za prvenstvo v hrvaški in srbski ligi. V Zagrebu je Concordia zmagala nad Haskom 4:3, Gradjanski pa nad Slavijo 6:2. V Splitu je domači Split zmagal nad Železničarjem 2:1, v Subotici pa Hajduk nad Bačko 6:2. Osiješka Slavija in Hask sta si v Osijeku delila točki, rezultat je bil 1:1.

V srbski ligi je Jugoslavija zmagala nad Jedinstvom 4:0, BSK nad Baskom 5:1. Bata nad Vojvodino 1:1. Jugoslavija iz Jabuka nad Zakom 4:0 in sarajevska Slavija nad Gradjanskim iz Skoplja 7:0.

Hermes je imel na stadionu v Šiški zanimiv lahkotletski turnir, na katerem je nastopilo 18 klubovih atletov, ki so dosegli razmeroma povoljne rezultate.

Borzna poročila

Curih, 26. avgusta Beograd 10, Pariz 9,95, London 17,66, New York 43,93, Milan 22,15, Madrid 40, Berlin 175,40, Stockholm 104,75.

V globoki žalosti obveščamo svoje sorodnike in znance, da nas je naša preljuba in dobra sestra, tetka in svakinja, gospa

Marija Česnik, roj. Juvancič
trgovka in posestnica v Ljubljani

v nedeljo popoldne po kratki in hudi bolezni zapustila in se preselila na boljši svet.

Pogreb predrage pokojnice bo v torek, dne 27. avg. ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti, Bielweisova c. 21.

Sv. maša zažušnica bo v sredo 28. avgusta ob 8. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA — VIDEM ob SAVI, 26. avgusta 1940.

MILKA, RAJETAN, NEDKA, ANTON JUVANČIČ,
ZORA GREGORČIČ, roj. JUVANČIČ, inž. ALOJZ GREGORČIČ

MALIOGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50
coralnik
modelov
dvočokolov
in lano razpisujejo
IGNJOK
LJUBLJANA, TRG CESTARJEV

MIZARKE STROJE
vseh vrst, priznane prvovrstnih
znamk »Tefchert«, Festec itd.
kakor tudi kokovostno strojno
orodje, akobeljne nože, krošnje
in gaterake liste naročite naj-
bolj ugodno na veleposojem. Spe-
cialna trgovina Dovžan Ivan,
Ljubljana, Františkanska ul. 4,
tel. 45-42. 88. L.

Grafolog
F.T. KARMAH
v LJUBLJANI
OBISKE SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
v HOTELU »SOČA«
SV. PETRA CESTA

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

ZA WEEKEND

ležalne stole, otomane in drugo praktično opremo najceneje pri tapetnistvu

Egon Zakrajšek

LJUBLJANA
Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

PITANO PERUTNINO

najceneje nudi »NIKO« — št. Vid nad Ljubljano, tel. 749. — Stojnica: Vodnikov trg. 1985

SVEŽE HRUSKE

slive, jabolka I.a, košare po 12 kg din 54.—, košare 50 kg din 220.— franko podvoz razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 1986

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KOVASKEGA VAJENCA
sprejemam takoj. Vsa oskrba v hiši. Juvan Filip, kovač, Vače pri Litiji. 1978

FRIZERKO
za damsko stroko, večšo trajne in vodne ondulacije, iščem. Naslov: Avgust Radič, Slov. Konjice. 1975

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PREMOC
KOKS · DRVA

audi

L. POGAČNIK

BOHORICEVA 6 — TEL. 20-59

Postrežba prehrilna!

POUK

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk

11 žrtev letalske nesreče na Velebitu

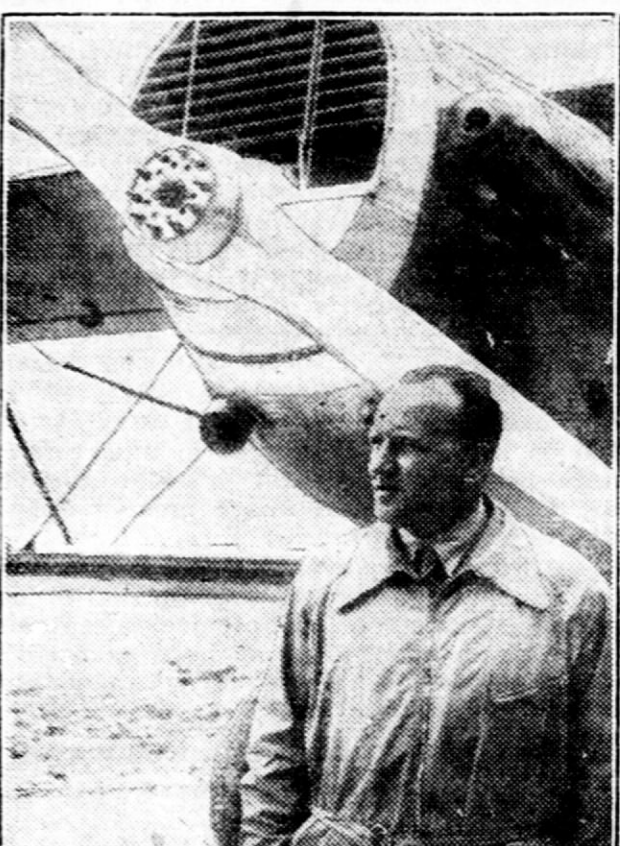
Naše civilno letalstvo je zadel že tretji strašen udarec — Čudno naključje v presledkih med nesrečami

Kakor po skrivnostnem zakonu serije se je pripetila tretja velika letalska nesreča v civilnem letalstvu pri nas. Vselej je zahtevala smrt vseh potnikov in trikrat je bila me glavnih vzrokov katastrofe. Po ugodnem, nerazumljivem naključju so se te letalske nesreče vrstile vsako četrto leto:

Letalo, ki se je razbilo pod Velebitom

leta 1932, 1936, in letos. Pri njih so našli smrt trije naši najboljši civilni piloti, vsi trije Rusi, »milijonarji«, ki so preleteli že milijone kilometrov: Jarošenko, Nikitin in Striževski. Kako je vsej naši javnosti pri srcu razvoj civilnega letalstva, se je prav dobro pokazalo te dni, ko so ljudje preživljali ure negotovosti med ugom in strahom in pričakovanju vesti o pogrešanem letalu, ki je odletelo v četrtki iz Zagreba proti Splitu. Ljudje so se silno razveselili vesti v petek, da je letalo srečno pristalo in da so vsi potniki rešeni, a tem večje je bilo razočaranje, ko se je v soboto izkazalo, da je bila vest o srečnem pristanku letala neresnična.

Striževski

„Letimo izpod oblakov“

Včeraj je ljudi silno pretresla vest, da so našli pod vrhom Velebita razbito letalo in da o vsi potniki mrtvi. Nobena priča strašne nesreče ni ostala živa, tako da si tudi ob tej priliki, kakor pri prejšnjih nesrečah ne moremo natančno razložiti, kako je prišlo do katastrofe. Zadnja zanesljiva vest o poletu je bil radiogram, ki so ga sprejeli v Sinju tako: »Letimo izpod oblakov, da bi našli pristanišče. Letimo O. K.« Direktor »Aeroputa« ing. Sondermayer je izjavil, da bi radiogram moral po vsej priliki glasiti tako: »Letimo izpod oblakov. Da bi našli pristanišče, letimo okrog.« Torej letimo okrog, in ne »O. K.« (vse v redu). Pilot se je izogibal oblakov in ker je bil polet zelo tvegan in otežčen zaradi močnega viharja, oblakovi in megli, je bilo treba misliti na zasilni pristanek. Zato se je letalo tudi spustilo precej nizko in tako si lahko razlagamo, zakaj je zadelo ob steno Velebita le kakšnih 20 m pod vrhom. Vrh Velebita je bil nedvomno v megli ali v oblaku.

Iskanje pogrešanega letala

Dalmatinsko Zagorje in zlasti pogorje Velebita, je redko naseljeno, zato tudi niso mogli tako kmalu najti ponesrečenega letala. Glede na vest, da je Aeroklub razpisal 10.000 din nagrade za tistega, kdor najde letalo, je bilo razen orožnikom, ki so noč in dan neumorno iskali sledove za letalom, na terenu tudi več kmetov. Letalo je našel kmet Mile Vitas in to sporočil na sreskem načelstvu v Gospiću, kjer so sestavili zapisnik.

Pogrešano letalo so iskali tudi s pomočjo letal. Sam direktor »Aeroputa« ing. Sondermayer je v petek dolgo ure krožil nad dalmatinskim Zagorjem s svojim letalom, toda razgled je bil zelo slab zaradi oblakov in megli. Kmet Vitas bi ne šel iskat letala, ko bi se ne spomnil, da je videl v četrtki, da je nad Počiteljem krožilo precej nizko neko letalo, kakor da je zašlo in se ne zna orientirati ter da je potem odletelo.

proti morju, kakor da hoče preleteti Velebit. Kmetje so se celo slišali eksplozijo na Velebitu, kakor pripovedujejo in so takoj mislili, da se je morala pripetiti nesreča.

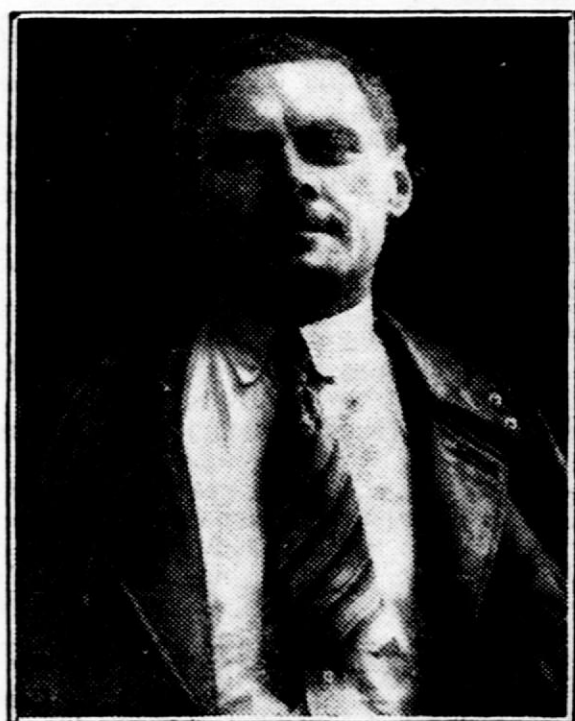
Ni toliko važno, kdo je letalo prvi našel; po drugih vestih je namreč našel razbito letalo na Mali Visočici, na enem izmed vrhov Velebita, nekaj ur od vasi Počitelj izpod Velebita, kmet Kosta Vuksan, ki je v dokaz prinesel od kraja nesreče srebrno dozo z graviranimi začetnimi črkama A. H. »Albert Hartman, trgovec iz Zagreba, ki je tudi potoval s ponesrečenim letalom. Važnejše je, da so letalo po tako dolgem iskanju vendar našli ter da vsaj ni negotovosti, kaj se je zgodilo.

Prav tako v četrtki je letelo rumunsko potniško letalo »Douglas« na progi Benetke—Beograd—Bukarešta z 20 potniki nad dalmatinskim Zagorjem. Znani pilot Olteanu je pripovedoval, da se je s težavo rešil iz območja silnega viharja. Prav to letalo se je naslednji dan ponesrečilo nad Karpati, ko je bilo namenjeno s številnimi odličnimi potniki v Leipzig.

Dve komisiji

Včeraj sta se odpravili iz Gospića na Malo Visočico dve komisiji, civilna in vojaška, da ugotovita, kako se je pripetila nesreča. Ugotovljeno je, da je letalo kosilo, preden je treščilo v skalni greben ter se prelomilo na dvoje ter užgalo, bukov gozd. Podobno kakor pri letalski nesreči 1. 1936, v gozdu nad Hrušico, kjer je padajoče letalo lomilo vrhove dreves, se je nudila slika razdejavanja gledalcom na Mali Visočici. Ostanke letala in trupla ponesrečenecv so bili razmetani v krogu več sto metrov. Trupla so bila silno ožgana, da je bilo ugotavljanje identitete zelo težko.

Enajst žrtev strašne nesreče bodo prepeljali v Zagreb, Beograd, Niš in Ljubljano. Po sporočilu švicarskega konzulata bodo švicarskega književnika dr. Waldhausa in njegovo ženo pokopali v Zagrebu. Truplo Striževskega bodo prepeljali v Beograd, Vida Otoničarjeva, Ljubljanka pa bo pokopana pri Sv. Križu. Vita Otoničarjeva je bila šele 22 let stara, absolventka trgovske šole. To je bila njena prva vožnja z letalom, ki se je zelo veselila. Lani se je v Dalmaciji seznanila z gospo Reichtner, ki jo je povabila na kratke počitnice.

Nikitin

Striževski in Petrović

S smrtjo Vladimirja Striževskega je naše letalstvo izredno mnogo izgubilo. Bil je zelo cenjen pilot, ne le pri nas, temveč tudi v inozemstvu. Prištevani so ga med najboljše pilote. — Rodil se je 1. 1894. v Rusiji. Bil je torej še sorazmerno mlad. Letalstvu se je posvetil že 1. 1916. Do 1. 1928 je bil učitelj v vojni pilotski šoli v Mostaru in izučil je celo vrsto naših najboljših pilotov. Nekaj časa je bil tudi preizkusni pilot v tovarni letal »Ikarus«, torej v eni najtežjih pilotskih služb, za kar so sposobni le najboljši piloti. Na letalski tekmi

Male antante in Poljske 1. 1927. si je pridobil prvo nagrado z letalom domače konstrukcije »Ikarus«.

Ponesrečeni Dušan Petrović je bil naš najstarejši radiotelegrafist, čeprav je bil še mlad; rodil se je 1. 1902. v Kruševcu. Absolviral je podoficirsko šolo in višjo in nižjo radiotelegrafsko šolo. Do leta 1928. je bil v službi pri vojni hidroaviaciji kot nadrednik radiotelegrafist, nakar je stopil v službo kot radiotelegrafist k civilnemu letalstvu. Do lani je bil zaposlen pri družbi »Air France«, ko je nastopil pri »Aeroputu«. Preletel je že okrog 600.000 km. Bil je izredno sposoben radiotelegrafist.

Jarošenko

Pripovedovanje kmeta Vitosa

Kmet Milan Vitas iz Počitelja je šele v Gospiću zvedel, da iščejo pogrešano potniško letalo. Takoj se je spomnil, da je videl prejšnji dan nad Počiteljem krožiti letalo in da je pozneje z drugimi kmeti slišal močno eksplozijo. Čim se je vrnil domov, je šel na Velebit, kjer je našel kakih 15 km od vasi Medak razbito letalo.

Vitas pripoveduje, da je videl letalo kakih 500 m visoko nad domačo vasjo. Bilo je jasno, da je zašlo. Krenilo je proti morju da preleti Velebit. Čez nekaj časa so pa zaslišali kmetje strašen pok nad Velebitom in takoj so mislili, da se je morala pripetiti nesreča. Letalo je najbrž hotelo preleteti Počiteljski vrh in se je vanj zaletelo. En del letala je namreč ležal na drugi strani vrha, drugi del pa kakih 20 m s te strani

proti vasi Medak. Tam, kjer se je razlil bencin, je vse zgorelo, ogenj pa ni zajel nobenega trupla, ker so bila razmetana daleč naokrog. Udarec letala ob skalo je moral biti strašen. Letalo se je razbilo na kose.

Iz pilotove potne knjige je razvidno, da je krenilo letalo iz Zagreba 22. avgusta ob 6.30 z 9 potniki in 2 članoma posadke.

Zagrebski novinar na kraju nesreče

Neki zagrebski novinar se je mudil na kraju strašne nesreče in opisuje svoje vtise takole:

Prizor, ki sem ga zagledal pred seboj, je bil grozen. Daleč naokrog razmetani leže kosi letala in človeških trupel. Pilot je moral izgubiti orientacijo in krenil ob Medaka proti Brušanam. Tam je obrnil letalo proti Velebitu. Pri vrhu Mala Visočica se je letalo najbrž obrnilo od zapada proti vzhodu. Ker je bil vrh Velebita v megli, je zadelo letalo ob drevje, tako da se je odtrgal motor in kos krila. Z motorjem je treščil na tla tudi pilot Striževski. Ostali del letala je padel v bližnjo dolino. V tem delu je bil radiotelegrafist Petrović in trije potniki. Tretji del letala je vrglo na vrh male Visočice, kjer je treščil ob skale. Tu so obležali mrtvi dva moška in dve ženski. Enega moškega in eno žensko je vrglo še 50 m naprej. Od kraja, kjer se je začelo letalo lomiti, pa do tja, kjer je obležal zadnji kos, je okrog 300 m. Kosi trupel in letala so bili razmetani v kvadratu 300 m naokrog. Trupel sploh ni bilo mogoče spoznati, razen po obleki, legitimacijah in drugih predmetih.

Žrtve preneso na konjih v dolino

Včeraj je prišla na kraj nesreče vojaška komisija iz Zagreba in nekaj sorodnikov ponesrečenih potnikov. V soboto zvečer je prispel tudi francoski konzul iz Splita. Mitraljeska četa iz Gospića bo na konjih prenesla trupla žrtev do vzhodja Velebita. Dohod od kraja nesreče je zelo težak, ker se je treba prebijati skozi goščavo, ker niti steze ni. Od vzhodja Velebita do kraja nesreče rabi dober planinec 3 in pol ure.

Nesreča je tem težja, ker se da po legi razbitega letala zanesljivo sklepati, da bi šlo vse gladko, če bi bilo letalo samo 10 m višje. Gorljivi deli letala so zgoreli, razen nekaterih sedežev. Prtljaga potnikov je ostala večinoma nedotaknjena. Po skalah so ležale razmetane kopalne obleke, doze za puder, ščetke itd., vse seveda raztrgane in uničene. To ni moglo zgoreti, ker je odletela prtljaga potnikov iz letala še preden je nastal požar. Krila razbitega letala na vrhu Male Visočice so dobro vidijo s ceste Zagreb—Split, kadar posije sonce. V Gospiću je prispelo več mrliških voz, s katerimi bodo danes prepeljali trupla. Ker je teren zelo težak, je malo ver-

jetno, da bi spravili trupla in važnejše dele razbitega letala v Gospić pred današnjim večerom.

Žrtve

Poleg šef pilota Striževskega in radiotelegrafista Dušana Petrovića so našli smrt v skalovju Velebita zagrebski odvetnik dr. Miroslav Vrančić s soprogo Nado, švicarski književnik dr. Waldhausen z ženo, tajnik francoskega poslanstva v Beogradu Maurice Peyregne, zagrebski lastnik veletrgovine z usnjem Albert Hartman, lekarnar Dragutin Weinberger iz Zagreba, ga. inž. Mira Reichtner iz Zagreba, 22-letna absolventka Trgovske akademije Vita Otoničarjeva iz Ljubljane in kakor poroča »Vreme« še ena oseba in sicer otrok, za katerega pa še ni dognano, čigav je bil.

O predorih

Tudi v razvoju železniških predorov vidimo, kako sodobna tehnika omogoča in izpolnjuje njihovo gradnjo. Najstarejši med alpskimi predori pod goro Mont Cenis je dolg nad 12 km. Gradili so ga od 1857 do 1871. Simplonski predor, najdaljši v Evropi, dolg skoraj 20 km, so gradili od 1898 do 1905. Zgradili so ga prej nego predor pod Mont Cenisom, čeprav je znatno daljši.

Na predore naletimo že v najstarejših časih. To pa niso bili predori, ki bi služili osebnemu in tovarnemu prometu, temveč se je pretakala po njih samo voda. Plinisti starejši piše o predoru, ki ga je dal zgraditi cesar Claudius Tiberius Britannicus. To delo je bilo baže tako slajno, da ga ni bilo mogoče opisati v nobenem jeziku. Po drugih virih je kopalo ta predor skozi 11 let 30.000 ljudi. V Pragi imajo zanimiv Rudolfov podzemni rov, zgrajen ob koncu 16. stoletja. Po njem teče voda iz Vltave v takozvane Kraljevske Ogore. Veliko gradbeno delo je bil predor pod Temzo v Londonu. Tu so prišli prvi do veljave stroji, ki jih je izumil 1823 M. J. Brunel. Na njegovo ime naletimo tudi v preteklem stoletju pri gradnji velikega parnika Great Eastern.

Zdaj se rabijo pri gradnji predorov najmodernejši vrtnalni stroji in naprave, ki skrbijo, da imajo delavci pod zemljo vedno dovolj svežega zraka, da jim ni prevroče itd. Za gradnjo simplonskega predora se je zanimal v začetku našega stoletja ves svetovni tisk.

NEPRIJETNOST

— Zakaj si pa danes tako slabe volje, prijatelj?

— Kako bi ne bil. Pomisli, snoči sem plačeval v gostilni s tisočakom in v trenutku, ko mi ga je hotela natakara izmenjati, sem se prebudil.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Naznanjamo, da nas je nenadoma zapustila naša

Vita Otoničar

absolventka trgovske akademije

Dan in uro pogreba objavimo kasneje.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, Gospić, dne 24. VIII. 1940.

Žalujoči ostali

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

173

Roma

Ta beseda se je zdela odločilna. Tisti, ki so jo slišali, niso mogli vedeti, ker je bil nesrečen razburjen, da ne bi videl Gilberta pred sestankom s »krasnim rdečelascem«, in da je vesel, ker misli, da se bo v kratkem vse zadovoljivo uredilo, da bo kupčija sklenjena in zmaga dobljena.

— Mož, ki ga je pričakoval, ste bili vi? — je vprašal policijski komisar princa de Villingena.

— Da, to sem bil jaz.

— Ali vam je določil uro?

— Pripočel mi je zelo nujno, naj ne pridem od ene do treh.

— Torej je vse jasno. Ta čas si je bil izgovoril za svoje črne naklepe.

Vse je govorilo za samomor. Upanje, ki se je bilo za hip oglasilo v Gilbertu, da gre za umor, se je umaknilo v temo nerazumljivega. Escaldas je bil nedvomno prišel do konca svojih izmišljenih laži in videč, da je izgubljen, se je odločil za samomor. Z njim je bila končana duhovita in romantična

pravljica o lažnem princu de Valcoru, ki naj bi bil stopil na mesto pravega. Zgodba, ki je tako razburila javnost, se je torej porodila v Escaldasovi domišljiji, v teh možganih, razgretih nekoč pod tropičnim solncem, zdaj pa mrtvih, uničenih liki nepotrebnih mehanizemov po pritisku krvi, ki jo je bila pognala v glavo kruta vrv.

Morda ji je oče te nečevne bajke verjel sam in se ujel v past svojega pohlepa in mrznje. Ni mogoče igrati tako strastno vloge, v kateri človek ne nastopa pošteno. Morda je odkritje njegove sleparije tako zbegalo Bolivija, da si je končal življenje. Naj bo že kakorkoli, eno je gotovo, da je zdaj vsega konec. Marc de Plesguen ne postane markiz de Valcor, njegova hči Francoise nikoli ne bo gospodarica v zgodovinskem gradu in na veleposestvu, ona nikoli ne postane bogata dedinja in nikoli Gilbert, princ de Villingen, ne vzame brez tega bogastva za ženo mladenke, ki jo ni ljubil.

Prividi teh dveh zadnjih let so ležali zdaj tu režeč se smrti z nesrečnikom, ki jih je bil prikladal v življenje. In tisto malo zaupanja, kar ga je še bilo ostalo v mladem gidalinu, se je povsem razblinilo ob tej mučni prigodi.

Ko je stopil iz strašne hiše, ko se je otrešal vseh iluzij, je ostal Gilbert sam, zapuščen, uničen, ponižan v svojih lastnih očeh, kajti prvič v življenju je razmišljal o svojem lastnem početju. Obšla ga je potrtost, ki je še ni poznal.

V svoji tesnobi je začutil kako se mu jasni misel, kako se jasne vse človeške misli — močnih in slabih, brezskrbnih in plašljivcev — čim se dvigne piš očitkov in čim začne vest gristi srce. Zahre-

penel je po sladkem, prizanesljivem zavetišču globoke nežnosti. Bertrandina podoba je stopila predenj.

Videl jo je tako vdano, tako ljubečo, tako brezskrbno, tako iskreno ponižno. In z njo se mu je prikazal dražestni mali Claude, sad njune ljubezni. Obšla ga je neznano ganotje.

Princ de Gairlance se je ozrl po ulicah, koder je stopal brez cilja. Opazil je, da se je napotil proti okraju, kjer je stanovala siromašna delavka. Gotovo je doma pri delu. Presenetim jo, — je pomislil princ.

In zato, videč pri svoji ljubicu to, da jo je mogoč smatrati za svojo nevesto, je začutil več presenečenja in odpora nego zbeganosti. Prišel je bil prav v tem trenutku — in po tako žalostni poti — obrnit to stran svojega življenja. Ali ga je mogla ločitev od Francoise streti ali pa samo presuniti po katastrofi, ki je pretresla vse njegovo bitje?

Pustil jo je oditi brez najmanjšega sočutja, v sebičnosti svoje razjedajoče strasti, brez večjega sočutja, nego ga je gojila do nje Bertranda sama, v sebičnosti svoje ljubezni.

In Francoise je odhajala sama za vedno — srce ranjeno, ko ju je videla skupaj. Zaman je bil njen ponos, zaman njena zavest, da je storila svojo dolžnost. Edino, kar jo je tolažilo v obupu, je bil otročiček, ki ga je držala v naročju in ki je njegov mehki, topli poljub še vedno čutila na svojih ustih. Ta otročiček ji je stal pred očmi in jo navdajal z nepopisnim čarom, prikazoval se ji je kot zadnji razlog njene žrtve.

XI.

V skrivnostnem gozdu.

Na bregu reke v gozdnem pasu gornjega Amazona stoji indijanska vas. Ena izmed onih tisočeri rek, ena izmed tistih tisočeri vasi, ki jih objema ta kraj na mogočne vegetacije: lesene kolibe, z mahom in travo priručeno korito reke. Krajina povsod istega značaja na milijonih in milijonih kvadratnih kilometrov.

Toda kakšna krajina! Deviški pragozd Selva, kjer se prepletajo najbujnejše goščave in šopi zelenja, ki so kdaj pričarali iz zemlje žarki tropičnega solnca, združeni z vlogo ogromnega rečnega omrežja. Drevje visoko kakor zvoniki katedral. Ovijalke, ki jih oklepajo in vežejo kakor loki med stebri, najrazličnejše smelosti krivulj in razpetin, vsa mikavnost valovečih listov, kaskade bujnega cvetja, ptice, pestrejšje od samih cvetov in pod vsem tem v tleh taka bujnost nizkih rastlin, toliko zarodkov, kipečih v nestrpnem zamahu k življenju, tako da se nobeno bitje ne more tod priboriti poti, razen najmanjših četrveronožcev in plazilcev, plačeti se po nedostopnem labirintu goščave.

Živalstvo Selve pripada zraku liki dragulji, krasne ptice, ljubke opice, urni glodavci, vse kar se more gugati in spreletavati po visokih vejah, kjer edino je možno bivanje, vse to diha, prekipava, poje in vriska radosti življenja. Spodaj je pa vse zaдушено in tiho. Človek more prodirati skozi to mogočno kraljestvo narode samo po rekah ali ozkih kanalih, po katerih se pomikajo indijanski čolni počasi v naračje nedostopnih goščav.

Naše Pohorje in Kozjak

Na Pohorje naj se usmeri tujski promet, na Kozjak pa planinstvo

Maribor, 7. avgusta. Sredi hudega boja proti Pohorju in za Kozjak je »Slovenski Narod« zavzel stališče, ki se je izkazalo kot v današnjih razmerah edino pravilno, namreč, da čim se je v gotovem delu javnosti pojavila posebna simpatija za Pohorje, se je s tem v zvezi pojavila tudi potreba čim največje omogočanja te simpatije. Popolnoma zgrešeno bi bilo, ji nasprotovati. Bodimo zlasti mi Mariborčani veseli, da je Pohorje postalo predmet tako živahnega tujkega prometa. Za sentimentalnost o starih časih, ko so šteli planince na Pohorju na prstih dveh ali celo le ene roke, sedanja doba nima več smisla. Pohorje je že tako ustvarjeno, da vabi in kliče k prijetni zabavi — tudi, oziroma še prav posebno ti isti svet, ki drugače nima prilike za gorske izlete in ki hoče ta cilj doseči najkrajšim potom.

Ta razvoj tujkega prometa je bil predviden in tako rekoč podan že v otvoritvi prve avtomobilske ceste do Mariborske koče in Pohorskega doma. Nova cesta na

Arch je le samo ob sebi umevno nadaljevanje tega začetka. Tudi Arch ima se svoje nadaljevanje na južno in zapadno stran ogromne pohorske gmote.

Da so pri tolikem soncu podane tudi velike sence, o tem bo treba čisto mirno se spregovoriti.

Trenutno važnejši je pohorski »konkurent« — Pohorju nasproti ležeči Kozjak ali Kobansko. To pa je nekaj čisto drugega in posebno za nas obmejne čuvarje nekaj povsem resnega, skoro bi rekli, z državnim interesom najožje povezanega. Toliko danes lahko javno povemo, da na Kozjak spada resno slovensko ozir. jugoslovensko usmerjeno planinstvo. Planinstvo, ki ne išče v prvi vrsti užitka in zabave, marveč ki izvršuje obremen z osebnostno prijetnostjo tudi sveto narodno dolžnost obmejnega čuvarja. V ta namen začasno potrebuje mo le dobrih potov in vidne markacije in le te kolikor le mogoče po naši zemlji ali ob naši meji. V tem pogledu je treba staro markacijo na več mestih izpopolniti. Potrebna je nadalje tudi uvedba takih že

od daleč vidnih planinskih znakov, da lahko postane odveč vsaka druga legitimacija, ker naj bi se taki znaki dobivali le v pisarni SPD ali pa pri društvu »Meja«, ki naj se zopet oživi in nadomesti v zadnjem času odloženo delo. Prvo njegovo delo naj bo, da uvede omenjene znake ter izposluje potrebno odobrenje tudi pri pristojni oblasti, tako da bi se odslej obmejni izletni promet vršil kolikor mogoče neovirano. Nabava znakov pa naj ne bo vezana na članstvo SPD, pač pa na osebno poznanje in zanesljivost v narodnem pogledu. Drugorodcem seveda ne moremo zabraniti teh izletov na obmejni Kozjak. Kako bi bilo omogočenje znakov tudi njim, to vprašanje ostane še odprto. Naša skrb bodi predvsem: čim več jugoslovenskih izletnikov na obmejni Kozjak!

Le tako bosta svoj čas enotna gorska gmota Pohorje in Kozjak vršila sicer vsak svoje, vendar enotno poslanstvo. Pohorje zabavi, Kozjak narodnemu planinstvu in zdravju!

onem v Slovensko ulico, kjer je možnost za kolesarjenje še manjša kakor ona v in iz ulice 10. oktobra. Isto velja tudi za križišče Slovenske in Gledališke ulice, kjer se je že zdavno pokazala potreba po stalnem stražniku, ker je tu zelo ogrožena javna varnost tudi zaradi voženj z drugimi vozili.

Žeparji tudi v mestnih avtobusih. Očko Marija, želez. žena, se je iz Jerovškove ulice peljala v mestnem avtobusu na Glavni trg. Ko tu izstopi, zapazi se le, da ji manjka ročna torbica, v kateri je bil bankovec za 1000 din in za 80 din drobiža. Med drugim se je v torbici nahajal tudi zlat poročni prstan (če bi bil na roki, kamor spada, bi se mu ne bilo nič zgodilo), tako da znaša celo škoda 1460 din. V vozu je bilo toliko ljudi, da ne more nikogar osumiti.

Tudi madraci na podstrešju niso varni. Leskovec Mira, vdova in tajnika je policiji prijavila, da je bil njen materi, vdovi Amaliji Kosi iz zaklenjenega podstrešja stanovanja na Aleksandrovi cesti 55 ukradena enodelna žimnasta posteljnica madraca z rdečo pisano prevleko v vrednosti din 400. Tat je moral biti v hiši dobro znan, ker so bila vrata podstrešja zaklenjena in je pri odhodu vzel še žabico s seboj.

Gasilska četa brez ključa. Poročali smo že o požaru, ki je te dni v Sv. Marjeti pri Račah vpelel več poslopij dveh posestnikov. V zasledovanju vzroka tega požara se tudi naknadno zatrjuje, da bi se bil ogenj omejil le na hišo, pod katero je izbruhnil, če bi bila pravočasno prišla na pomoč požarna bramba iz bližnjega št. Janža. Teh gasilcev pa sploh ni bilo na tlu mesta, češ, da jim je manjkala ključ do gasilnega orodja. Ker gre tu za zadevo javne varnosti, je pač na mestu, da pristojna oblast to zadevo preišče in ugotovi in morebitne krivice primerno kaznuje kot svarilen zgled za vse požarne čete na deželi. Ključ do gasilnega orodja mora biti vedno na razpolago v bližini šrambe.

»Rajnkak« telica se masčuje. Alojz Kump, želez. v Moravcih je februarja letos dal železarki Mariji Fleisinger iz št. Jurja v Ščavnici v revo svojo telico s pogojem, da si lahko obdrži eno tele za revo. Med tem pa kakor znano, je vrednost naše živine zelo narasla. Zato sta Fleisingerjeva in njen sin Jakob razmišljala, kako bi poceni prišla v posest te telice, pri prevzemu v revo vredne le še 600 din. Pa sta jo potuhlata. Te dni se oba zglasita pri Kumpu ter mu globoko žalostna pripovedujeta zgodbo, kako da si je telica zlomila vrat tako nesrečno, da sta jo morala zaklati, meso pa razprodati po 3 din kg, za kar sta dobila komaj 600 din. Ker s pogojem prvina telotom še ni bilo nič, mu ponudita din 500 za to telico. Kump je izprva v ta roman verjel in ker je potreboval denar, je ponudeno odškodnino sprejel. Ker pa ima laž — posebno če je tako debela kot je bila ta — le kratke noge, je tudi glede te »rajnkak« telice kmalu prišlo na dan, da še živi in sicer zaklenjena v stari hiši v sosednjih Cogotincih, kjer so živali tako »zavarovali«, da so celo okna zalili. Ker je na prodaj namenjena telica ocenjena na din 1600, ta »rajnkak« telica — radi prevare — še ne bo dala mira.

Orožništvo proti trpinčenju živali. Zdaj je tudi v Mariboru že nekoliko bolje, to se pravi strožje postalo v slučajih javnega trpinčenja živali. Svoječe se je dohajalo, da so prijavitelja takega slučajja enostavno nagnali kot nadležnika brez potrebe. Zdaj se tudi v Mariboru vprežena

Enoletni trgovski tečaj v Novem mestu

s pravico javnosti vpisuje dnevno. Šolnina din 180. — Začetek pouka 9. septembra.

žival na cesti ne sme več trpinčiti. Zato je priznanja vredno, da se naše orožništvo na deželi slej ko prej zaveza svoje dolžnosti ozir. predpisov zakona o varstvu živali. Na deželi so lastniki živali še bolj kot oni v mestu prepričani, da ker je žival njih last, smejo z njo počenjati, kar se jim zljubi. Torej če vol ali konj ne zmoreda pretežkega bremena na vozu in v blatu čez kolesa, se sme žival tudi — ubiti. Da je to stališče napačno to je te dni doživel Štefan Pirš, posestnik v Čoču pri Kostivnici! Ob cesti Makole—Sp. Poljčane je v blatnem jarku tako naložil voz s smrekami, da ga voli nikakor niso mogli izpeljati. Vinjen se je spravi nad vole s takim trpinčenjem, da so razjarjeni gledalci poklicali orožnike, ki so napravili konec trpinčenju.

Avtobusni promet na otok se počeniš s ponedeljkom 26. 8. 1940 dalje vrši samo ob lepem vremenu in po potrebi tako, da ob deževnem vremenu odpadejo dosežanje redne vožnje ob 9., 13. in 18.

Četniki mariborske okrožja udeležite se polnoštevili svečanosti odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bo v Ljubljani dne 6. septembra t. l. Ne pozabite pri odhodu vlaka iz Maribora priskrbeti si železniški obrazec K 14. Vožnja četrtinska.

Vojni dobrovoljci se pozivajo k polnoštevili udeležbi na svečanosti odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Svečanost se vrši dne 6. septembra t. l. v Ljubljani. Dobrovoljci se zberemo pod društvenim praporom. Osebnostne legitimacije za četrtinsko vožnjo mora vsak udeleženec takoj naročiti pri svoji občini za ceno din 2.—. Na železniški postaji pri odhodu mora kupiti železniški obrazec K 14. Natančna navodila bodo še objavljena v časopisu. Sreška organizacija vojnih dobrovoljcev Maribor.

Razglas. Vsi upokojeanci (milosčinarji, rentniki in delavci) državnih železnic, katerim so bile izstavljene rumene legitimacije v letu 1930 in 1931 ter poteče njihov rok veljavnosti koncem tega leta, se pozivajo, da oddajo v svrhu obnovitve istih, tekom meseca septembra in oktobra t. l. nove slike v velikosti 6-krat 9 od 8. do 12. v prometni šoli postaje Maribor odnosno v postaji Maribor Studenci. Obnovitve legitimacij se bodo izvršile samo v zgoraj navedenem roku. Zamudnikom se bodo obnovile legitimacije šele v letu 1941. Poštejevodstvo Maribor.

Iz Slovenskih gor

Draginja narašča. Vedno pogostejše tožbe se čujejo med obmejnimi prebivalstvom o neznošnih razmerah, ki jih prinaša draginja. Najbolj so v tem pogledu prizadeti bajtarski, vinčarski in služiteljski sloji. Cena pšenice moka je zadnji čas narasla do 7 din za kg. V mnogih primerih je ni mogoče več dobiti ker je trgovci niti nočejo imeti na zalogi zaradi pretiranih obremen. Porast cen je nastal zadnji čas tudi pri bombaznem blagu, platnu in raznovrstnem specijaliskem blagu. Apeliramo na merodajne činitelje, da ukenejo vse potrebno in malega človeka rešijo neznošnih razmer.

Velike poplave so bile te dni zaradi neprestane deževja na slovenskih gorah. Poleg Pesnice so močno preplavile nepokošene travnike in njive tudi Ščavnica, Velka, Plitvica, Dravnja, Ročica itd. Ti potoki tečejo močno vjugasto, kar je ob večjem deževju usodno, ker se voda ne more po ovinkih dovolj hitro odtekat in tako prestopa, begove. Tudi te potoke bi bilo treba regulirati.

Velike poplave

Ljutomer, 25. avgusta. V prejšnjem tednu smo imeli vsak drugi dan močne nalive od ranega jutra do večera, vmesni dan pa je bil vedno sončen in vetroven. Voda je napolnila že vse jarke, pritoke in potoke ter je pred dnevi se prestopala struge. Pod vodo je že mnogo travnikov s krasno otavo, pokošeno je že voda deloma odnesla, nepokošeno pa zalila z blatom, da bo neuporabna. Mnogo je pod vodo njiv s krompirjem, koruzo in ajdo.

Voda drvi preko ceste ter odnaša zemljo, pesek in prodec. Niže ležeče vasi so že močno poplavljen, ni pa še primerljivo, da bi voda vdrla v hiše, pač pa drvi preko cest v Logarjevi, Grabah, Lukavcih, Babincih, Noršincih in Pristavi. Voda je poplavlila tudi banovinsko cesto v dolžini 70 metrov med Golarjevo in Rajhovo hišo; do gležnja je vode tudi na cesti proti postajališču, kjer morajo potniki po položnih opekah na železniško postajališče. Veliko množico vode je razlila ščavnica med svo-

jo strugo in železniškim tirom v Ljutomeru, kjer je vse polje eno samo veliko mezeru. Nalivi še trajajo in vode še stalno naraščajo ter je pričakovati, da bo dosegla povenjen obseg pomladanske ter zahtevala še večje žrtve pri našem kmetovalcu, ki s strahom gleda v letošnje jesen, ki naj bi mu poplajala njegov trud.

Iz Celja

—c Kanalizacija Mariborske ceste. Mestna občina celjska razpisuje nabavo betonskih cevi, in sicer: 388 kmd 15 cm, 672 kmd 25 cm, 8 kmd 30 cm, 140 kmd 40 cm, 820 kmd 50 cm in 145 kmd 60 cm za razširjenje mestne kanalizacije na Mariborski cesti. Morebitna pojavnost in proračunski pripomočki se dobijo pri podpisnem poglavarstvu soba 40. Pravilno kolonske ponudbe z označbo »Ponudba za dobavo betonskih cevi za Mariborsko cesto« je vložiti v zaprtem ovoju v vložnišči mestnega poglavarstva soba št. 9 do vključno 28. avgusta 1940. do 10. ure dopoldne.

—Ob obiranju hmelja. Pričelo se je živahno obiranje hmelja po vsej Savinjski dolini. Kazalo je, da se bo obiranje v redu zaključilo, pa je nenadoma nastopila sprememba vremena in je danes ves dan deževalo ter se je moralo obiranje prekiniti. Če se vreme ne bo zboljšalo, bo nevarnost, da bo hmelj prišel rjaveti. Letošnja letina kaže sicer vse najboljše, toda opaziti je, da primanjkuje obiravcev.

—Naknadno vpisovanje otrok v I. razred državne deške in državne dekliške ljudske šole bo 2. septembra od 8. do 12. v šolski pisarni. 3. septembra bo maša, 4. pa se bo pričel pouk.

—Vse planince opozarjamo na otvoritev nove alpske »Kopniške poti« na Ojstrico, ki bo v nedeljo 1. septembra. K planinski slovesnosti bo vozil v soboto zvečer poseben avtobus ter se vsi interesi opozarjajo, da se takoj prijavijo v pisarni SPD v Celju. Avtobus bo vozil do Logarske doline.

—Napad. 20letnega Franca Boršiča iz Lemberga, Šmarje pri Jelšah, so v njegovi hiši napadli nekateri moški ter ga poskodovali s koli po glavi.

—Z lestve je padla in si zlomila levo nogo 72letna Jožefa Radoš, žena dninarja iz Brega pri Celju.

—Krava ga je sunila v trebuh, da je dobil notranje poškodbe 70letni hlapec Pavel Čas iz Šmartnega ob Dravi. Zdravi se v celjski bolnici.

—SK Olimp obvešča svoje simpatizerje, da se bo odpeljalo moštvo na ligine tekme z Bratstvom na Jesenice 8. septembra z avtobusom. Kdor se hoče pridružiti, naj se prijavi do 28. avgusta pri mehaniku Božicu na Srednji Hudičiji.

—Velik nacionalni atletski miting priredi v nedeljo 1. septembra na Glaziji SK Celje s sodelovanjem najboljših slovenskih in hrvatskih atletov, ki so že zagotovili svoje sodelovanje. Ta prireditelj bi se morala vršiti že večeraj, zaradi raznih ovir pa je morala biti odložena in bo prihodnjo nedeljo dopoldne. Podrobne razpise in vabila bodo klubi prejeli te dni.

—SK Slavija (Maribor) : SK Jugoslavija 5:3 (0:3). Na igrišču Jugoslavije je bila danes popoldne odigrana prijateljska tekma med imenovanimi kluboma, ki se je končala z zmago mariborskega moštva. Tekma je bila ves čas živahna, bila pa je na višini drugorazredne tekme. Po igri so deč sicer Slavija ni zaslužila zmage ter bi bil neodločen rezultat najbolje ustrezen potoku igre. V prvem polčasu je Jugoslavija močno prevladovala ter tudi prišla v vodstvo s tremi goli razlike. Po odmoru so Slavijaši, okorajženi po dveh zaporednih golih, pritiskali ter presenetili negotovo obrambo Jugoslavije s petimi goli. Obe moštvi sta pokazali mizerno nogometno znanje, ki je živa priča, kako na nizkem nivo je padel naš nogomet. Gledalcev je bilo malo, vreme lepo, tekma v splošnem fair in sodnik g. Presinger ni imel težavnega posla. V predtekmi je drugo moštvo SK Celja premagalo drugo moštvo Jugoslavije s 4:1 (1:0).

—Izpred celjskega sodišča. Po zakonu o zaščiti države je bila kaznovana na 3 mesece strogega zaporu 30letna Katerina Langhammer iz okolice Vukovara. — Na 6 mesecev strogega zaporu je bil obsojen pred celjskim sodiščem 56letni Anton Zidar iz Anž pri Rogški Slatini, ker je 1. junija letos napadel svojega brata Janeza in mu zadal več močnih poškodb.

—c Poljske pridelke je kradla. Celjska policija je aretirala 23letno Filomeno L. iz Nove cerkve, ker je po celjski okolici kradla poljske pridelke. Oddana je bila sodišču.

Zanimiv pojav na nočnem nebu

Jupiter, Saturn in luna na videz blizu skupaj

Maribor, 25. avgusta. Vsi prijatelji posebnih znamenj na nebu so se veselili redkega užitka viška konjunkcije Jupitra—Saturna v noči 15. avgusta. Glede na opozorilo, da bo ta redka prikazen v tej noči še posebno vidna, se jih je zelo malo zanimalo za ta isti pojav tudi že v prejšnjih nočeh. In noč 14. avgusta je bila za opazovanje posebno ugodna, ker se je malo pred polnočjo nenadno zjasnilo. O tem dogodku je poročal tudi »Slovenski Narod«, obžalujoč, da je bilo drugo noč vsako opazovanje od naše strani zaradi poobličitve posebno na tem delu neba izključeno. Obetalo pa se je, da se približno tako stanje obeh planetov pojavi zopet v oktobru letos.

Kakšno veselo presenečenje nocoj, to je

v noči od sobote na nedeljo. Kakor takrat 14. avgusta se je tudi v tej noči pred polnočjo popolnoma zjasnilo in kdor je bil še pokonci in je le malo pogledal proti nebu, je lahko ostrmel nad krasno in nepozabno sliko, katere večina sedaj živečih (starejših) ne bo več doživela: Jupiter in Saturn sta se pojavila zopet v istem razmerju kakor v noči 14. avgusta in celo ob istem času (med polnočjo in 1 uro) in na istem mestu. Toda to pot sta imela (na oko vidno) en meter pod seboj in nekoliko proti severu tudi še zadnji krajec lune. In da je bila slika še bolj zanimiva, se je videl ne daleč od tu tudi ljudstvu znani »šmarni križ«. Celotna slika je bila tako izredna, da jo bo pač pomnil vsak, kdor je imel srečo videti jo.

Deževje povzroča kmetovalcem veliko škodo

Poljski pridelki gnijejo — Vinogradi in sadovnjaki kažejo slabo

Slov. gorice, 24. avgusta. Zadnje dni imamo v Slovenskih goricah neprestano deževje, ki povzroča med prebivalstvom že resno zaskrbljenost, saj je onemogočeno vse delo na polju in travnikih. Po letošnji pozni mlači so kmetje začeli kositi otavo, ki je obetala letos obilen pridelek. Le prvi, ki so pričeli s tem delom, so otavo srečno posušili in jo spravili pod streho. Večino kmetov je pa iznenadilo deževno vreme. Sledilo so hudi nalivi in že večkrat so nekateri slovenjogoriške doline preplavili neregularni potoki in rečice. V tem pogledu je zopet najobčutnejše trpela pšeniška dolina, kjer je deroča voda preplavila travnike, odnašala pokošeno otavo in močno zblatila nepokošeno otavo, ki večinoma ne bo uporabna za krmo živini, kjer pa bo to mogoče, jo bodo morali premlatiti z mlatilnicami. S tem je zopet močno prizadeta naša živinoreja.

Zaradi neprestane deževja zelo trpe tudi poljski sadeži in posevki. Krompir v

zemlji močno gnije, rast koruze je v zastoju ter se je bati, da do jeseni niti ne bo mogla dozoreti, ko jo utegne uničiti zgodnji mraz. Enako je s pred tedni še lepo razvijajočim se prosom in ajdo, ki ju je dež zbil v tla.

Stanje vinogradov je slabo, nade nekaterih vinogradnikov so bile prezgodnje. Grozdje, ki je bilo prejšnja leta ob Jernejevem že mehko in je pričelo že zoreti, je sedaj še trdo. Na vse to kvarno vpliva razmeroma hladno in deževno vreme tako, da utegne biti letošnji vinski pridelek kakovostno skrajno slab, če ne bodo kmalu nastopili topli sončni dnevi. Sadije po sadovnjakih zaradi mokrote močno gnije in je v veliki večini močno trtivo, da je mnogo za izvoz neuporabnega. Deževje močno ovira tudi pospravljanje tega pridelka, ki zaradi tega odpada in se kvari.

Škoda, ki jo povzroča neprestano deževje, postaja vedno večja in naš kmet in delavec že s strahom zrepa v bodočnost.

Mariborske in okoliške novice

—Prepovedana ljubezen do tujih dvo-koles postaja v Mariboru že nalezljiva bolezen. Izmed številnih v zadnjih dneh prijavljenih slučajev omenimo le: žensko, dvokolo NSU, tov. št. 125542, ev. št. 26641, črno pleskano, obroči s črnimi črtami, vredno 1000 din; moško dvokolo znamke »Moto«, ukradeno iz večje hiše št. 23 v Strossmajerjevi ul. Vrednost 1500 din.

—V Kurniku je hotel prenočiti. Prefirani postajajo naši prijatelji tuje lastnine, to se jim mora pustiti. Na Pristanu št. 6 se nahaja na dvorišču kurnik mestnega uslužbenca U. A. Ne zaradi kurnika, ampak zaradi njegove vsebine ne čez dan, ampak čez noč, se je tam okrog ponovno

potikal neki nepridiprav iz Bokove, ki po svojem imenu raje lovi ribe kakor pa tuje kokoši. Ko ga je te dni zvečer gospodar tega kurnika zasačil, se je izgovarjal, da je mislil v kurniku samo — prenočiti in za odelo vzel s seboj — vrečo.

—Tudi za kolesarje samo gotove ulice! Kronika prijav posledice nepredvidnih voženj z dvokolesi opozarja, da se dogaja največ trčenj in nezgod na manj prometnih križiščih kakor je n. pr. ono v ulici 10. oktobra in Barvski ulici. Glede te pred kratkim vendar popravljene ulice se je že ponovno zahtevalo, da se za kolesarjenje sploh prepove. In sicer vsaj na obeh izhodiščih ozir. križiščih — torej tudi na

F

V globoki žalosti obveščamo svoje sorodnike in znanke, da nas je naša preljuba in dobra sestra, tetka in svakinja, gospa

Marija Češnik, roj. Juvancič
trgovka in posestnica v Ljubljani

v nedeljo popoldne po kratki in hudi bolezni zapustila in se preselila na boljši svet.

Pogreb predrage pokojnice bo v torek, dne 27. avg. ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova c. 21.

Sv. maša zadušnica bo v sredo 28. avgusta ob 8. uri v župni cerkvi Marijinega Ozmajenja.

LJUBLJANA — VIDEM ob SAVI, 25. avgusta 1940.

MILKA, KAJETAN, NEDKA, ANTON JUVANCIC,
ZORA GREGORČIC, ROJ. JUVANCIC, inž. ALOJZ GREGORČIC

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekljici izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50
cizličnik
modelov
dvo-koles
SLOVENSKO DRUŠTVO
IGN. VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

MIZARSKÉ STROJE
vseh vrst priznane prvovrstnih znamk »Telechart«, »Festo« itd. kakor tudi kakovostno strojno orodje, skobeljne nože, krožne in gaterske liste naročite najbolj ugodno na veleposred. Spcialna trgovina Dovžan Ivan, Ljubljana, Francišanska ul. 4, tel. 45-42.

Grafolog
F.T. KARMAH
v LJUBLJANI
OBISKI SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
v HOTELU »SOČA«
SV. PETRA CESTA

ZA VSAKO PRILIKO
najboljši in najcenejši oblačila
si nabavite pri
PRESKER
SV. PETRA CESTA 14

ZA WEEKEND
ležalne stole, otomane in drugo praktično opremo najceneje pri tapetnistvu

Egon Zakrajšek
LJUBLJANA
Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

PITANO PERUTNINO
najceneje nudi »NIKO« — št. Vid nad Ljubljano, tel. 749. — Stojnica: Vodnikov trg. 1985

SVEŽE HRUŠKE
slive, jabolka I.a, košare po 12 kg din 54.—, košare 50 kg din 220.— franko podvoz razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 1986

SLUŽBE
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KOVANKEGA VAJENCA
sprejemam takoj. Vsa oskrba v hiši. Juvan Filip, kovač, Vače pri Litiji. 1978

FRIZERKO
za damsko stroko, večšo trajne in vodne ondulacije, iščem. Naslov: Avgust Radič, Slov. Konjice. 1975

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

PREMOG
KOKS • DRVA
nudi

I. POGAČNIK
BOHORČEVA 6 — TEL. 20-59
Postrežba breshebnai

POUK
Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk
(desetprstni sistem)
Večerni tečaj, oddelki od 1/27. do 8. in od 1/28. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance. Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 2. septembra. Šolnina najnižja. Največja strojna pisarnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vpisovanje in pričetek pouka 2. septembra. Christofor učni zavod, Domobranska c. 13, tel. 48-43. 1931

11 žrtev letalske nesreče na Velebitu

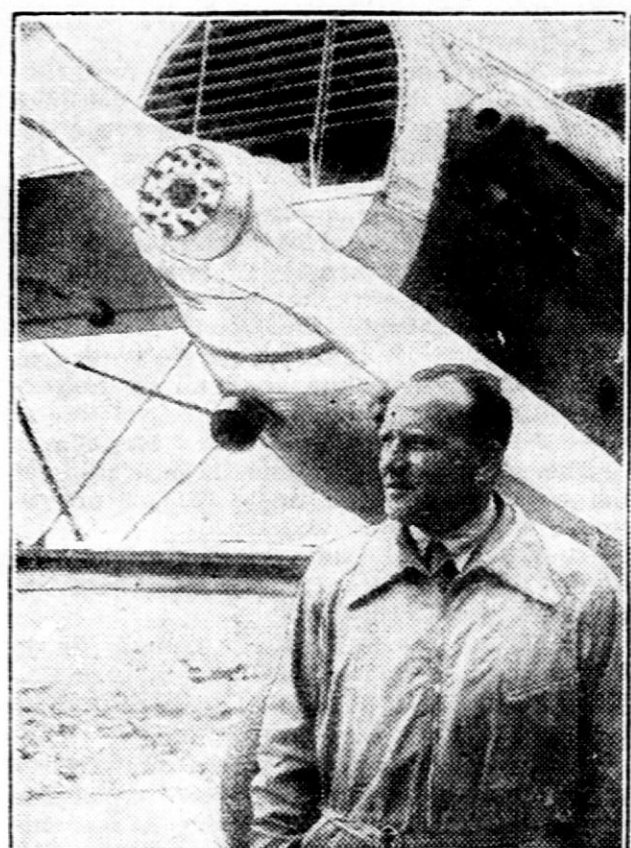
Naše civilno letalstvo je zadet že tretji strašen udarec — čudno naključje v presledkih med nesrečami

Kakor po skrivnostnem zakonu serije se je pripetila tretja velika letalska nesreča v civilnem letalstvu pri nas. Vselej je zahtevala smrt vseh potnikov in trikrat je bila me glavnega vzroka katastrofe. Po ugodnem, nerazumljivem naključju so se te letalske nesreče vrstile vsako četrto leto:

Letalo, ki se je razbilo pod Velebitom

leta 1932, 1936, in letos. Pri njih so našli smrt trije naši najboljši civilni piloti, vsi trije Rusi, »milijonarji«, ki so preleteli že milijone kilometrov: Jarošenko, Nikitin in Striževski. Kako je vsej naši javnosti pri srcu razvoj civilnega letalstva, se je prav dobro pokazalo te dni, ko so ljudje preživljali ure negotovosti med upom in strahom v pričakovanju vesti o pogrešanem letalu, ki je odletelo v četrtek iz Zagreba proti Splitu. Ljudje so se silno razveselili vesti v petek, da je letalo srečno pristalo in da so vsi potniki rešeni, a tem večje je bilo razočaranje, ko se je v soboto izkazalo, da je bila vest o srečnem pristanku letala neresnična.

Striževski

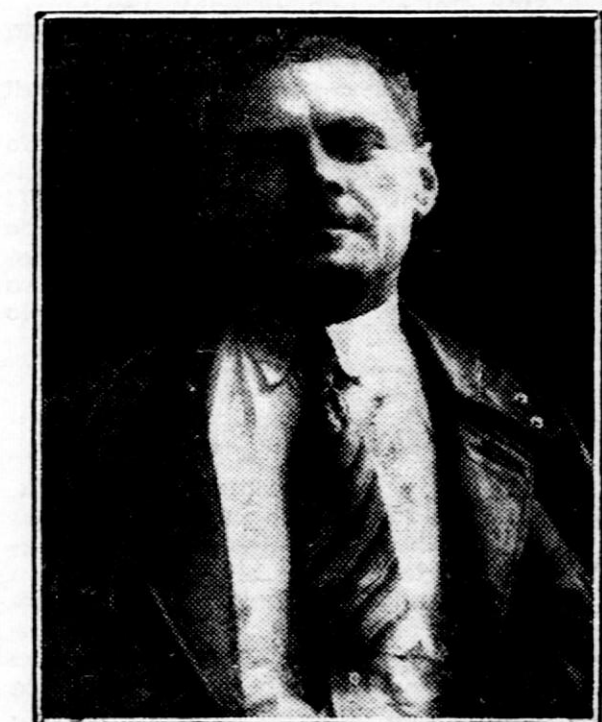
„Letimo izpod oblakov“

Včeraj je ljudi silno pretresla vest, da so našli pod vrhom Velebita razbito letalo in da o vsi potniki mrtvi. Nobena priča strašne nesreče ni ostala živa, tako da si tudi ob tej priliki, kakor pri prejšnjih nesrečah ne moremo natančno razložiti, kako je prišlo do katastrofe. Zadnja zanesljiva vest o poletu je bil radiogram, ki so ga sprejeli v Sinju tako: »Letimo izpod oblakov, da bi našli pristanišče. Letimo O. K.« Direktor »Aeroputa« ing. Sondermayer je izjavil, da bi radiogram moral po vsej priliki glasiti tako: »Letimo izpod oblakov. Da bi našli pristanišče, letimo okrog.« Torej letimo okrog, in ne »O. K.« (vse v redu). Pilot se je izogibal oblakov in ker je bil polet zelo tvegan in otežkočen zaradi močnega viharja, oblakosti in megle, je bilo treba misliti na zasilni pristanek. Zato se je letalo tudi spustilo precej nizko in tako si lahko razlagamo, zakaj je zadelo ob steno Velebita le kakšnih 20 m pod vrhom. Vrh Velebita je bil nedvomno v megli ali v oblakih.

Iskanje pogrešanega letala

Dalmatinsko Zagorje in zlasti pogorje Velebita, je redko naseljeno, zato tudi niso mogli tako kmalu najti ponesrečenega letala. Glede na vest, da je Aeroklub razpisal 10.000 din nagrade za tistega, kdor najde letalo, je bilo razen orožnikom, ki so noč in dan neumorno iskali sledove za letalom, na terenu tudi več kmetov. Letalo je našel kmet Vitas in to sporočil na sresnem načelstvu v Gospiču, kjer so sestavili zapisnik.

Pogrešano letalo so iskali tudi s pomočjo letal. Sam direktor »Aeroputa« ing. Sondermayer je v petek dolgo ure krožil nad dalmatinskim Zagorjem s svojim letalom, toda razgled je bil zelo slab zaradi oblakov in megle. Kmet Vitas ni nešel iskati letala, ko bi se ne spomnil, da je videl v četrtek, da je nad Počiteljem krožilo precej nizko neko letalo, kakor da je zašlo in se ne zna orientirati ter da je potem odletelo.

Nikitin

Striževski in Petrovič

S smrtjo Vladimirja Striževskega je našo letalstvo izredno mnogo izgubilo. Bil je zelo cenjen pilot, ne le pri nas, temveč tudi v inozemstvu. Prištevani so ga med najboljše pilote. — Rodil se je l. 1894. v Rusiji. Bil je torej še sorazmerno mlad. Letalstvu se je posvetil že l. 1916. Do l. 1928 je bil učitelj v vojni pilotski šoli v Mostarju in izučil je celo vrsto naših najboljših pilotov. Nekaj časa je bil tudi preizkusni pilot v tovarni letal »Ikarus«, torej v eni najtežjih pilotskih služb, za kar so spodobni le najboljši piloti. Na letalski tekmi

Male antante in Poljske l. 1927. si je pridobil prvo nagrado z letalom domače konstrukcije »Ikarus«.

Ponesrečeni Dušan Petrovič je bil naš najstarejši radiotelegrafist, čeprav je bil še mlad; rodil se je l. 1902. v Kruševcu. Absolviraj je podoficijsko šolo in višjo in nižjo radiotelegrafsko šolo. Do leta 1928. je bil v službi pri vojni hidroaviaciji kot narednik radiotelegrafist, nakar je stopil v službo kot radiotelegrafist v civilnem letalstvu. Do lani je bil zaposlen pri družbi »Air France«, ko je nastopil pri »Aeroputu«. Preletel je že okrog 600.000 km. Bil je izredno sposoben radiotelegrafist.

Jarošenko

Pripovedovanje kmeta Vitosa

Kmet Milan Vitas iz Počitelja je šele v Gospiču zvedel, da iščejo pogrešano potniško letalo. Takoj se je spomnil, da je videl prejšnji dan nad Počiteljem krožiti letalo in da je pozneje z drugimi kmeti slišal močno eksplozijo. Čim se je vrnil domov, je šel na Velebit, kjer je res našel kakih 15 km od vasi Medak razbito letalo.

Vitas pripoveduje, da je videl letalo kakih 500 m visoko nad domačo vasjo. Bilo je jasno, da je zašlo. Krenilo je proti morju da preleti Velebit. Čez nekaj časa so pa zaslišali kmetje strašen pok nad Velebitom in takoj so mislili, da se je morala pripetiti nesreča. Letalo je najbrž hotelo preleteti Počiteljski vrh in se je vanj zaletelo. En del letala je namreč ležal na drugi strani vrha, drugi del pa kakih 20 m s te strani

proti vasi Medak. Tam, kjer se je razlil bencin, je vse zgorelo, ogenj pa ni zajel nobenega trupla, ker so bila razmetana daleč naokrog. Udarec letala ob skalo je moral biti strašen. Letalo se je razbilo na kose.

Iz pilotove potne knjige je razvidno, da je krenilo letalo iz Zagreba 22. avgusta ob 6.30 z 9 potniki in 2 članoma posadke.

Zagrebski novinar na kraju nesreče

Neki zagrebski novinar se je mudil na kraju strašne nesreče in opisuje svoje vtise takole:

Prizor, ki sem ga zagledal pred seboj, je bil grozen. Daleč naokrog razmetani leže kosi letala in človeških trupel. Pilot je moral izgubiti orientacijo in krenil ob Medaka proti Brušanam. Tam je obrnil letalo proti Velebitu. Pri vrhu Mala Visočica se je letalo najbrž obrnilo od zapada proti vzhodu. Ker je bil vrh Velebita v megli, je zadelo letalo ob drevje, tako da se je odtrgal motor in kos krila. Z motorjem je treščil na tla tudi pilot Striževski. Ostali del letala je padel v bližnjo dolino. V tem delu je bil radiotelegrafist Petrovič in trije potniki. Tretji del letala je vrglo na vrh male Visočice, kjer je treščil ob skalo. Tu so obležali mrtvi dva moška in dve ženski. Enega moškega in eno žensko je vrglo še 50 m naprej. Od kraja, kjer se je začelo letalo lomiti, pa do tja, kjer je obležal zadnji kos, je okrog 300 m. Kosi trupel in letala so bili razmetani v kvadratu 300 m naokrog. Trupel sploh ni bilo mogoče spoznati, razen po obleki, legitimacijah in drugih predmetih.

Žrtve preneso na konjih v dolino

Včeraj je prišla na kraj nesreče vojaška komisija iz Zagreba in nekaj sorodnikov ponesrečenih potnikov. V soboto zvečer je prispel tudi francoski konzul iz Splita. Mitaljeska četa iz Gospiča bo na konjih prenesla trupla žrtev do vnožja Velebita. Dohod do kraja nesreče je zelo težak, ker se je treba prebijati skozi goščavo, ker niti steze ni. Od vnožja Velebita do kraja nesreče rabi dober planinec 3 in pol ure.

Nesreča je tem težja, ker se da po legi razbitega letala zanesljivo sklepati, da bi šlo vse gladko, če bi bilo letalo samo 10 m višje. Gorljivi deli letala so zgoreli, razen nekaterih sedežev. Prtljaga potnikov je ostala večinoma nedotaknjena. Po skalah so ležale razmetane kopalne obleke, doze za puder, ščetke itd., vse seveda raztrgane in uničene. To ni moglo zgoreti, ker je odletela prtljaga potnikov iz letala še preden je nastal požar. Krila razbitega letala na vrhu Mala Visočice se dobro vidijo s ceste Zagreb—Split, kadar posije sonce. V Gospič je prispelo več mrliških voz, s katerimi bodo danes prepeljali trupla. Ker je teren zelo težak, je malo ver-

jetno, da bi spravili trupla in važnejše dele razbitega letala v Gospič pred današnjim večerom.

Žrtve

Poleg šef pilota Striževskega in radiotelegrafista Dušana Petroviča so našli smrt v skalovju Velebita zagrebski odvetnik dr. Miroslav Vrančić s soprogo Nado, švicarski književnik dr. Waldhausen z ženo, tajnik francoskega poslanstva v Beogradu Maurice Peyregne, zagrebski lastnik veletrgovine z usnjem Albert Hartman, lekarnar Dragutin Weinberger iz Zagreba, ga. inž. Mira Rechnitzer iz Zagreba, 22-letna absolventka Trgovske akademije Vita Otoničarjeva iz Ljubljane in kakor poroča »Vreme« še ena oseba in sicer otrok, za katerega pa še ni dognano, čigav je bil.

O predorih

Tudi v razvoju železniških predorov vidimo, kako sodobna tehnika omogoča in izpolnjuje njihovo gradnjo. Najstarejši med alpskimi predori pod goro Mont Cenis je dolg nad 12 km. Gradili so ga od 1857 do 1871. Simplonski predor, najdaljši v Evropi, dolg skoraj 20 km, so gradili od 1898 do 1905. Zgradili so ga prej nego predor pod Mont Cenisom, čeprav je znatno daljši.

Na predore naletimo že v najstarejših časih. To pa niso bili predori, ki bi služili osebnemu in tovarnemu prometu, temveč se je pretakala po njih samo voda. Plinius starejši piše o predoru, ki ga je dal zgraditi cesar Claudius Tiberius Britanicus. To delo je bilo tako sijajno, da ga ni bilo mogoče opisati v nobenem jeziku. Po drugih virih je kopalo ta predor skozi 11 let 30.000 ljudi. V Pragi imajo zanimiv Rudolfov podzemni rov, zgrajen ob koncu 16. stoletja. Po njem teče voda iz Vitave v takozvane Kraljevske Ogore. Veliko gradbeno delo je bil predor pod Temzo v Londonu. Tu so prišli prvi do veljave stroji, ki jih je izumil 1823 M. J. Brunel. Na njegovo ime naletimo tudi v preteklem stoletju pri gradnji velikega parnika Great Eastern.

Zdaj se rabijo pri gradnji predorov najmodernejši vrtnali stroji in naprave, ki skrbijo, da imajo delavci pod zemljo vedno dovolj svežega zraka, da jim ni prevroče itd. Za gradnjo simplonskega predora se je zanimal v začetku našega stoletja ves svetovni tisk.

NEPRIJETNOST

— Zakaj si pa danes tako slabe volje, prijatelj?

— Kako bi ne bil. Pomisli, snoči sem plačeval v gostilni s tisočakom in v trenutku, ko mi ga je hotela natakarcia izmenjati, sem se prebudil.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Naznanjamo, da nas je nenadoma zapustila naša

Vita Otoničar
absolventka trgovske akademije

Dan in uro pogreba objavimo kasneje.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, Gospič, dne 24. VIII. 1940.

Žalujoči ostali

Daniel Lesueur

173

Krinka ljubezni

Roman

Ta beseda se je zdela odločilna. Tisti, ki so jo slišali, niso mogli vedeti, ker je bil nesrečen razburjen, da ne bo videl Gilberta pred sestankom s »krasnim rdečelascem«, in da je vesel, ker misli, da se bo v kratkem vse zadovoljivo uredilo, da bo kupčija sklenjena in zmaga dobljena.

— Mož, ki ga je pričakoval, ste bili vi? — je vprašal policijski komisar princa de Villingena.

— Da, to sem bil jaz.

— Ali vam je določil uro?

— Priporočil mi je zelo nujno, naj ne pridem od ene do treh.

— Torej je vse jasno. Ta čas si je bil izgovoril za svoje črne naklepe.

Vse je govorilo za samomor. Upanje, ki se je bilo za hip oglasilo v Gilbertu, da gre za umor, se je umaknilo v temo nerazumljivega. Escaldas je bil nedvomno prišel do konca svojih izmišljenih laži in videč, da je izgubljen, se je odločil za samomor. Z njim je bila končana duhovita in romantična

pravljica o lažnem princu de Valcoru, ki naj bi bil stopil na mesto pravega. Zgodba, ki je tako razburila javnost, se je torej porodila v Escaldasovi domišljiji, v teh domganih, razgretih nekoč pod tropičnim solncem, zdaj pa mrtvih, uničenih liki nepotrebnih mehanizemov po pritisku krvi, ki jo je bila pognala v glavo kruta vrva.

Morda ji je oče te nečuvence bolj verjel sam in se ujel v past svojega pohlepa in mrznje. Ni mogče igrati tako strastno vloge, v kateri človek ne nastopa pošteno. Morda je odkritje njegove sleparije tako zbegalo Bolivija, da si je končal življenje. Naj bo že kakorkoli, eno je gotovo, da je zdaj vsega konec. Marc de Plesguen ne postane markiz de Valcor, njegova hči Francoise nikoli ne bo gospodarila v zgodovinskem gradu in na veleposestvu, ona nikoli ne postane bogata dedinja in nikoli Gilbert, princ de Villingen, ne vzame brez tega bogastva za ženo mladenke, ki jo ni ljubil.

Prividi teh dveh zadnjih let so ležali zdaj tu režeč se smrti z nesrečnikom, ki jih je bil priklical v življenje. In tisto malo zaupanja, kar ga je še bilo ostalo v mladem gidalinu, se je povsem razblinilo ob tej mučni prigodi.

Ko je stopil iz strašne hiše, ko se je otrsela vseh iluzij, je ostal Gilbert sam, zapuščen, uničen, ponižan v svojih lastnih oči, kajti prvič v življenju je razmišljal o svojem lastnem početju. Obšla ga je potrtost, ki je še ni poznal.

V svoji tesnobi je začutil kako se mu jasni misel, kako se jasne vse človeške misli — močnih in slabih, brezskrbnih in plašljivcev — čim se dvigne piš očitkov in čim začne vest gristi srce. Zahre-

penel je po sladkem, prizanesljivem zavetišču globoke nežnosti. Bertrandina podoba je stopila predenj.

Videl jo je tako vdano, tako ljubečo, tako brezskrbno, tako iskreno ponižno. In z njo se mu je prikazal dražestni mali Claude, sad njune ljubezni. Obšla ga je neznano ganotje.

Princ de Gairlande se je ozrl po ulicah, koder je stopal brez cilja. Opazil je, da se je napotil proti okraju, kjer je stanovala siromašna delavka. Gotovo je doma pri delu. Presenetim jo, — je pomislil princ.

In zato, videč pri svoji ljubici to, da jo je mogoče smatrati za svojo nevesto, je začutil več presenečenja in odpora nego zbeglosti. Prišel je bil prav v tem trenutku — in po tako žalostni poti — obrnil to stran svojega življenja. Ali ga je mogla ločitev od Francoise streči ali pa samo presuniti po katastrofi, ki je pretresla vse njegovo bitje?

Pustil jo je oditi brez najmanjšega sočutja, v sebičnosti svoje razjedajoče strasti, brez večjega sočutja, nego ga je gojila do nje Bertrandina sama, v sebičnosti svoje ljubezni.

In Francoise je odhajala sama za vedno — srce ranjeno, ko ju je videla skupaj. Zaman je bil njen ponos, zaman njena zavest, da je storila svojo dolžnost. Edino, kar jo je tolažilo v obupu, je bil otročiček, ki ga je držala v naročju in ki je njegov mehki, topli poljub še vedno čutila na svojih ustih. Ta otročiček ji je stal pred očmi in jo navdajal z nepopisnim čarom, prikazoval se ji je kot zadnji razlog njene žrtve.

XI.

V skrivnostnem gozdu.

Na bregu reke v gozdnem pasu gornjega Amazona stoji indijanska vas. Ena izmed onih tisočerih rek, ena izmed tistih tisočerih vasi, ki jih objema ta kraj na mogočnejše lesene kolibe, z mahom in travo priručeno korito reke. Krajina povsod istega značaja na milijonih in milijonih kvadratnih kilometrov.

Toda kakšna krajina! Deviški pragozd Selva, kjer se prepletajo najbujnejše goščave in šopi zelenja, ki so kdaj pričarali iz zemlje žarki tropičnega solnca, združeni z vlogo ogromnega rečnega omrežja. Drevje visoko kakor zvoniki katedral. Ovijalke, ki jih oklepajo in vežejo kakor loki med stebri, najrazličnejše smelosti krivulj in razpetin, vsa mikavnost valovečih listov, kaskade bujnega cvetja, ptice, pestrejšje od samih cvetov in pod vsem tem v tleh taka bujnost nizkih rastlin, toliko zarodkov, kipečih v nestrpnem zamahu k življenju, tako da se nobeno bitje ne more to priboriti poti, razen najmanjših četrveronožcev in plazilcev, plazilcev se po nedostopnem labirintu goščave.

Živalstvo Selve pripada zraku liki dragulji, krasne ptice, ljubke opice, urni glodalci, vse kar se more gugati in spreletavati po visokih vejah, kjer edino je možno bivanje, vse to diha, prekipa, poje in vriska radosti življenja. Spodaj je pa vse zadušeno in tiho. Človek more prodirati skozi to mogočno kraljestvo narode samo po rekah ali ozkih kanalih, po katerih se pomikajo indijanski čolni počasi v naračje nedostopnih goščav.